

YEDİNCİ OTURUM : 10.02.1989
Açılma Saati : 09.45

Panel Yürütücüsü : Doç. Dr. Ahmet YAŞAYAN
Panel Konusu : Haritacılıkta Mühendislik Eğitimi

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Yedinci oturumu açıyorum.

Arkadaşlar, biliyorsunuz panelimizin konusu "Haritacılıkta Mühendislik Eğitimi" başlığı altında belirtildi. Biliyorsunuz, dün burada güzel bir açık oturum izledik. Kamu ve özel sektör sorunları çeşitli boyutlarıyla ele alındı, tartışıldı ve bu tartışmalar sonucunda bazı eğilimler, bazı çözüm önerileri saptandı. Bunlar herhalde Kurultay Bildirisinde yer alacak. İşte sorunlardan bir tanesi de, halen üniversitede çalışan bizler için önemli bir sorun; eğitim sorunları.

Paneli şöyle gerçekleştirmeyi düşünüyorum: Belli bir sırada, eğitim sorunlarını belirli açılardan konuşmacılardan görüşlerini, özellikle sorunların altlarını çizmelerini ve soruna ilişkin çözümleri önermelerini isteyeceğim. Bu bilgiler alındıktan sonra, dinleyicilerden eğitim sorununa ilişkin görüşler isteyeceğim. Kısa süre de olsa burada özellikle genç kuşak arkadaşlar eğitim sorunlarını nasıl görüyorlar, bunların çözülmesi konusunda neler öneriyorlar, böyle bir fırsat tanıyacağız. Her ne kadar adı panelse de şekil o kadar önemli değil. Önemli olan, sorunların burada dile getirilmesi, çözümlere ilişkin görüşlerin açıklanması. Muhtemelen buradaki görüşler de yine Kurultay Bildirisinde yer alacaktır.

Konuşmacılardan bir şey rica edeceğim, daha sonra konuşma hakkınız olacak, yani çeşitli görüşler çıktıktan sonra gerek sizden önceki veya sizden sonraki konuşmacıların belirttikleri hususlarla ilgili görüş bildirme olanağını sonradan sizlere tanıyacağım. Özellikle dinleyicilerden gelen sorunlar, çözüm önerileri konusunda uygun sırada yine bir söz hakkımız daha olacak. Yalnız, size yönelteceğim sorular, yalnız sorunların altını çizmek değil, aynı zamanda genel olarak uygulamanın tersine, önerileri de birlikte isteyeceğim. Sonuca pratik veyahut çabuk ulaşmak bakımından böyle bir iki türlü görüşmeyi düşünmedim.

Şimdi ilk soruyu Sayın Doçent Doktor Erdal Koçak'a yöneltiyorum. Gerçi benim sorduğum o kadar önemli değil, herkesin kafasında ne ise hoca bildiğini okuyacak ama, ben gene çizdiğim çerçeve ağırlık taşımak üzere eğitimle ilgili sorunlarını isteyeceğim. Sayın Koçak'tan harita mühendisliği eğitiminin bugünkü konusunu nasıl değerlendiriyorsunuz, özellikle nicelik ve nitelik açısından değerlendirmesini istiyorum. Buyurun Sayın Koçak.

Doç. Dr. Erdal KOÇAK (KTÜ)- Teşekkürler.

Sayın meslekdaşlarım, haritacılık konusundaki sorunlar kuşkusuz bitmiyor. Sürekli her türlü toplantılarda gündeme gelen başlıca problemlerimizden biri. Özellikle eğitim açısından sorunlarımız da ta 1982 yılından bu yana aynı olaya baktığımızda çok fazla değişiklik görülüyor maalesef, yani aynı sorunlar yine gündemde. 1983'te Trabzon'da yapılan eğitim simpozyumunda, daha sonraki yıllarda yine 1985'te yapılan toplantılarda eğitimle ilgili çeşitli problemler yalnız bizim gündemimizde değil, diğer ülkelerin de gündemlerinde sürekli tartışılan konulardan biri. Biz kendi eğitim sorunlarımıza geldiğimizde olayı üç ayrı biçimde görmek mümkün. Acaba hangi noktadayız, 40 yıllık bir eğitim sonucu hangi noktaya geldik? Nicelik bakımından nasıl, nitelik bakımından nasıl ve bunların getirdiği sorunlar geleceğe dönük pespektif içerisinde nasıl değerlendirilebilir. Görüşlerimi bu üç ana başlık altında kısaca özetlemek istiyorum.

Hatırlarsınız haritacılık öğrenimi bizde 1949-1950 yılında başlamıştır, bugünkü adıyla Yıldız Üniversitesinde, eski adıyla İstanbul Teknik Okulu olmak üzere başlamış ve o günden bu yana arkasından 1969 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, daha sonra İTÜ, sonra Selçuk Üniversitesi ve bunun arkasından da Yıldız'daki gece öğrenimi eklenmek suretiyle bugün yaklaşık 5 programda diyebileceğim öğretim sürdürülmekte. Bunun içerisinde bugün vardığımız sayısal durum şu, izin verirseniz onu şekilde açıklayayım. 1952 yılında toplam 133 mühendis 27 yüksek mühendisimiz var. Bunlar Harita Yüksek Teknik Okulu dönemlerinde diploma alan ve yurt dışında yetişmiş arkadaşlarımızın toplamı olarak düşünmenizi rica ediyorum. Ondan sonraki yıllarda da Yıldız Üniversitesinin verdiği mezunları görüyoruz. Daha sonra devreye giren Karadeniz Teknik Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesinin mezunlarını topladığımızda neticede son olarak toplam 3884 gibi bir rakam ve yüksek mühendis rakamını da 392 olarak görüyoruz. Özür dilerim belki bunlar farklı rakamlar da olabilir, ancak erişebildiğimiz değerler bunlar. Tabii ki 3884'ün içerisinde bir kısım yüksek mühendislik diploması alanlar da bunun içerisine dahil. Yalnız bunların mühendislik diploması alanların sayısı 3589 olarak tespit ettik, yüksek mühendislik diploması alanlar da 402 olarak görülüyor, bizim elimizdeki rakamlarda. Mezunlarımızın içerisinde yüzde 7,7'si bayan meslekdaşlarımız, bu oran gittikçe yükselmekte, son elde ettiğimiz bilgiler de yüzde 20'lere varmaktadır. Erkek mezun arkadaşlarımız yüzde 90 ve bunların içerisinde de yüzde 2,3'le yabancı uyruklu yetiştirdiğimiz gençler yer almakta.

Öğretim kurumlarının bugünkü durumuna baktığımızda da, yıllık kontenjanları 407 civarında, mezun olan mühendislerimizden ortalama yılda 300 mezun veriyoruz, yüksek mühendisler de ortalama yüzde 14 civarında. Ve yüksek mühendis/mühendis oranı şu an için 1/20 bu rakam dünya ölçüleriyle karşılaştırıldığında, örnek olarak Batı Almanya'yı vermek mümkün, oradaki temel hedef 1/3; ama bugün gerçekleştirilebilen değer 1/3,5.

Nicelik açısından acaba yeterli noktada mıyız? Olayına geldiğimizde sorunlardan bir tanesi hemen karşımıza çıkıyor. Cevabımız maalesef "Hayır" oluyor. Çünkü gelişen bir Türkiye içerisinde bu kadar az sayıdaki mühendisin arzu edilen, planlanan

hedefleri gerçekleştirme gücü tam olmayacak. O bakımdan niceliğini artırıcı birtakım önlemlerin alınması kuşkusuz gerekli gibi görünüyor. Batı ülkelerinde bu oran bir hayli yüksek. Mesela Batı Almanya'da 45 yıllık bir öğrenim dönemi içerisinde 25 tane öğretim kurumundan 23-24 bin civarında mühendis mezun olmuş. Bizde ise 40 yıllık perspektif içerisinde mezun edebildiğimiz meslekdaşlarımızın sayısı ancak 4 bine ulaşmış durumda.

Olaya nitelik açısından baktığımızda durum bana göre şu şekilde görünmekte. Herşeyden önce niteliği belirleyen faktörlerin başında kuşkusuz üniversitelerimizin öğretim programları yer alır. Ancak bu öğretim programlarına katılan meslekdaşlarımızdan, yani müstakbel meslekdaşlarımızın temel bilgileri de yetişmelerinde önemli faktörlerden bir tanesi. Günümüze yaklaştıkça, orta öğretimden üniversite programlarına katılan gençlerdeki bazı temel bilgilerin yer etmediğini üzülerek görmekteyiz. Özellikle matematik formasyonu ve bilimsel düşünme formasyonu, herhangi bir konuyu yorumlayarak sonuca varabilme nosyonu tam gelişmiyor, bu da tabii çeşitli etkenlere bağlı. Bu bakımdan gençlerimize uygulayacağımız programların yanında, bir temel özelliği de göz önünde tutmak zorundayız gibi görünüyor.

Bir de programa katılan gençlerin mezun oldukları çeşitli kurumlardan geldiğini de biliyoruz, elimizdeki dokümanlardan bunları tespit etmek mümkün. Şu programdan gelmesini sağlayıcı önlemler bugünkü seçim sistemi içerisinde mevcut değil. Hehangi bir meslek okulunu bitirmiş bir genç arkadaşımız da pekala sınav sistemi içerisindeki arzu edilen puanı tutturabildiği takdirde girebilmekte. Tabii bu kendi özel çabasıyla çok ön sıralara geçen değerli gençlerimiz de oluyor kuşkusuz; ama gönül ister ki kendi meslek dalının genel dallarda arzu edilen formasyonu tam olarak verebilmesi kuşkusuz çok arzu edilen bir çözüm yolu.

Görüşlerimi sürenin kısa olması nedeniyle biraz özetlemek istiyorum. Neler yapılabilir? Şimdi önümüzde bir de gelişen teknoloji var. Yetiştireceğimiz gençleri mutlaka bir modern teknolojik konulara yatkın olarak yetiştirilmeleri hedef olması lazım. Zaten bütün eğitim simpozyumlarında da temel prensip, temel nokta bu husus üzerine oturtulmaktadır. O halde gelişen teknolojiyi özümseyebilecek, özellikle matematik formasyonunu güçlendirebilecek çözüm yollarını programlara eklemek gerekiyor. Bunun için öğretim programlarını biraz hacımsal ve şekilsel olarak ve de içerik bakımından değiştirme zorunluluğu var gibi görünüyor bize. Önce hacim bakımından; bugün öğretim kurumlarımızda 2547 sayılı Kanundan sonra yerleştirilen birtakım bolk dersler var. Bir de ayrıca üniversitelerin topluca almış olduğu bir önlem, mümkünse öğrencilerin araştırmaya yöneltilmesi bakımından ders programlarının daha daraltılması, yani ders saatlerinin biraz azaltılması hedeflenmekte. Bu iki faktör bir araya geldiğinde, bugün öğrenci arkadaşlarımızın daha önceki döneme nazaran, daha az oranda meslek dersleri aldığını görüyoruz. Bu da tabii, meslek bilgisini, daha yoğun meslek bilgisini edinmeden mezun olma gibi bir durumla bizi karşı karşıya koyuyor. Bunun önlemleri, herhalde hem orta öğretimden gelen noksan bilgileri kısmen tamamlamak, hem de teknolojik bilgileri gençlere aktarma bakımından ders programlarını biraz daha genişletmek gerekiyor. Bu bir zorunluluk gibi görünüyor.

Ayrıca, ders programlarının içerikleri açısından mutlaka yeni teknolojinin ge-

rektirdiği bilgisayar destekli çalışmalara yönelik temel bilgileri karşımıza çıkan yığın halindeki bilgilerin işlemedeki teknikleri, bilgilerin temel özelliklerini belirleyen kuramsal bilgileri ve uygulamalı bilgileri de gençlere aktarmak mecburiyetinde olduğumuzu sanıyorum.

Benim birinci turda söyleyeceklerim şimdilik bu kadar. İkinci turda da gerekirse bazı görüşlerimi sunacağım.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Erdal Bey özür dilerim, birinci turla ikinci turu birleştirdik. Gerçi sonunda yine söz hakkı vereceğiz ama, bu açıklamalarınızda lütfen açık seçik somut önerileri de istiyoruz. Örneğin, nicelik açısından yetersiz olduğunu söylediniz. Bu konuda neler önerilebilir. Nitelik açısından gelen öğrencilerin düzeyinde bir mühendislik eğitime yeterli düzey olmadığından söz ettiniz, bu konuda neler öneriyorsunuz, neler düşünüyorsunuz?

Doç. Dr. Erdal KOÇAK- Şimdi nicelik açısından öğretim kurumlarının sayısı bizde biraz sınırlı. 5 programımız var şu anda. Bunlar biraz daha gelişmiş üniversitelerimizde yaygınlaştırılabilir. Yani nicelik açısından bunu belki hızlandırmak mümkün. Yani herhangi bir üniversite de kontenjanı artırmak suretiyle bunu çözmek belki mümkün ama, bu uygulamalı bir öğrenim olması nedeniyle laboratuvar olanakları biliyorsunuz bütün kurumlarımızda sınırlı, bu bakımdan gelişmiş üniversitelerde programların yaygınlaştırılmasından yanayım, nicelik açısından.

Nitelik açısından da orta öğretimden gelen öğrencilerin temel formasyonunu sağlayıcı, orta öğretimden beklenen fakat tam olmamış bilgileri öğretim programlarına aktarmak suretiyle öğrencileri belli bir noktaya mutlaka getirmek gerekir. Bu iki türlü olabilir; ya ders programlarına bununla ilgili dersler eklenebilir, ya da mevcut program içerisinde tip bilgilere biraz ağırlık verilerek suretiyle genç arkadaşlarımızın adaptasyonu kolaylıkla sağlanabilir. Bu da üniversitelere düşen bir görev olarak düşünülebilir ve mutlaka -altını bir kez daha çizerek söylemek istiyorum- yeni teknolojinin gerektirdiği bilgileri öğretim programlarına hızla aktarmak zorundayız diye düşünmekteyim. Bunun için de tabii kupkuru kuramsal bilgiler aktarmanın bir yararı yok, genellikle kamu kurumlarıyla işbirliği yapmak suretiyle gereken teknolojik olanakların da kurumlara kazandırılması, en azından işbirliği yapmak suretiyle gençlerimizi mümkünse iş başında yetiştirmenin yollarını aramak gerekir. Tabii bu nitelik açısından etkileyen başka bir nokta var, o da stajlar konusu, ona da kısaca değinmek istiyorum.

Bugün yapılan stajlar, maalesef ekonomik koşulları da dikkate almak suretiyle söylemek gerekir, çok hedefine ulaşmıyor maalesef. Bununda yine öğretim programlarında ve kurumlarca yapılacak işbirliği ile ciddiyetle çözülmesi gereken bir nokta olarak görmekteyim nitelik açısından. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Erdal Bey.

Yalnız önerileri somutlaştırmak için tam anlaşıldı mı bilmiyorum, yahut ben tam anlayamadım. Acaba bu nitelik açısından yetersiz olarak saptadığınız durumun çözümlenmesi için -yanlış anlamadımsa- gelişmiş üniversitelerde programlar dediniz.

Herhalde bu gelişmiş üniversitelerde yeni bölümlerin açılması olarak mı formüle ediyorsunuz?

Doç. Dr. Erdal KOÇAK- Gayet tabii onu kastettim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederim.

Sayın Hüseyin Erkan'dan, özellikle gelişen teknoloji ve gelecek açısından eğitim sorunlarını nasıl görüyor? Bir değerlendirmesini yapmasını istiyorum. Bir de yine bilim ve teknoloji açısından acaba geleceğin mühendisi için şimdiden ne gibi önlemler olarak geleceğin mühendisini yetiştirmeliyiz? O konudaki somut önerilerini rica ediyorum.

Prof. Hüseyin ERKAN- Sayın Başkan, sayın izleyenler; aslında panellerde galiba belki çakışan noktalar oluyor. Dolayısıyla hazırlıklarımız da bu yüzden ya gecikiyoruz sunarken, ya da tekrarlamak zorunda kalabiliyoruz. Yine de Koçak arkadaşımın yahut daha sonra konuşacak arkadaşlarımdan -bilemiyorum ama- mümkün mertebe Koçak arkadaşımın söylediklerini tekrarlamaya çalışarak görüşlerimi çok özet biçimde sunmaya çalışacağım. Özellikle meselenin sorularla, karşılıklı tartışmalarla daha iyi kavrandığını düşünüyorum. O nedenle çok özet biçimde sunmaya çalışacağım.

Bir defa meslek elemanı, teknik eleman, uygulayıcı eleman yetiştiriyoruz. Öyle ise, çalışacağı alanın ihtiyaçları, yetiştireceğimiz eleman niteliğini, bilgi düzeyini, bilgi ihtiyacını belirleyecektir. Biz bu açıdan bir meslek eğitimi yapmak durumundayız. Ve mesleğin ihtiyaç duyduğu bilgileri becerileri elemanlara, mühendislere kazandırmak durumundayız.

Bir başka özelliği de, gelecek kuşağı yetiştiriyoruz. Teknolojideki çok hızlı gelişmeyi, değişmeyi düşünürseniz, bizim yetiştirdiğimiz eleman, önümüzdeki 30-40 yılın elemanı olacak. Öylesine bir bilgi ve beceri ihtiyacının elemanı olacak. Bunu tabii yetiştirmek, bunu hazırlamak çok güç. Böyle olunca bir tercih yapmak gerekiyor. Temel birtakım bilgiler vermek, onun üzerine kendi kendisini yetiştirecek, bilimden kopmayacak, bilim ve bilgi alma ihtiyacını sürekli duyacak, bundan zevk alacak elemanlar, mühendisler yetiştirme ihtiyacı var diye düşünüyorum.

Bunun yanında, özellikle son yıllarda bilgisayar teknolojisindeki gelişmeler ve elektronikteki gelişmeler tabii mesleğimizi çok büyük ölçüde etkiledi. Yalnız bizde değil tabii bütün diğer mesleklerde de çok büyük uzmanlaşma var. O halde bizim elemanımızı, bugünün sorunu olarak düşünüyorum, biliyorsunuz biz bugüne kadar elemanımızı harita kadastro mühendisi olarak bir uzmanlaşmaya, belki biraz yüksek lisansla yaklaşıyorduk, bir uzmanlaşmayı düşünmedik, varmadık; ama öyle sanıyorum, artık belli bilgileri, temel bilgileri verdikten sonra mühendisi, belli dallarda diyelim ki Türkiye'nin gelecek gündeminde arazi toplulaştırması var, kentsel alan düzenleme çalışmaları var, kadastro toprak bilgi sistemi ve benzeri bilgi depolama sorunları var. O halde belki bunlara, temel bilgiler üstüne bu tür bilgileri daha ayrıntıda uygulamaya yönelik biçimde elemana verme ihtiyacı var görünüyor bana göre.

Elektronikteki gelişme, aslında araçlarımızı da çok büyük ölçüde değiştirdi, geliştirdi. Örneğin bizim zamanımızda baz ölçüsü vardı, yeni öğrenciler baz ölçüsü nedir artık bundan haberi yok. Tabii logaritma vardı, artık bunlar da tarih oldu. O halde yöntemlerimiz de büyük ölçüde değişiyor. Aşağıda GPS var yarın büyük bir ihtimalle artık herhangi bir noktaya oturacaksınız, noktanın koordinatlarını anında ya da birkaç saat içerisinde belli bir hassasiyetle elde edeceksiniz. Nirengiye, nirengi ağına, poligon ağına, poligon saptamaşına vesairesine, bırakın bazı falan artık bunlara da gerek kalmayacak gibi görünüyor. Şimdi böylesine bir ortamda, çok hızlı da bir gelişme olduğuna göre, elemana hangi bilgiyi nasıl vereceksiniz?.. Gerçekten arkadaşlarımızı bilemiyorum ama, özellikle ben bu konularda büyük bir tedirginlik içerisindeyim. Ne nasıl verilmeli ki, bu kişi bu bilgilerle geleceğini kestirebilsin, mesleğini uygulayabilsin. Bunun sonucu, yani öğretim programlarını düzenleyenlere düşen önemli bir görev var, artık geçmişte kalan birtakım şeyleri belki tümüyle kaldırmak veya tarihsel bilgi verme biçiminde bırakmak; ama yeni ihtiyaçları karşılayacak birtakım belki temel esasları onlara vermek. Yani onlarda bir yaklaşım yaratmak gibi düşünüyorum ben. Yaklaşım yapacak bilgi edinmelerini düşünüyorum. Yani bugün ben onların da geleceğin teknolojisini, yöntemlerini vesairesini öğrenmelerine imkan yok, mümkün değil, o halde onların o geleceğin doğacak teknolojilerinden korkmaması, onlara yaklaşabilmesi için bir bilgi düzeyine ulaşmaları gerekli diye düşünüyorum.

Bir başka mesele de -Galiba Koçak arkadaşım ile bu noktada biraz değişeceğiz- tabii laboratuvar ihtiyacı, teknik ya da insanın daha kolay kavrayabilmesi için, öğrenebilmesi için laboratuvar ihtiyacı çok önemli şey. Ama elimizde bugün çok büyük bir araç var; işte videolar, gösterim imkanları... Böyle olunca çok dikkatimi çeken bir araştırma olmuştu, diyor ki: Özellikle az gelişmiş ülkeler düzeyine ulaşabilirler. Çünkü gelişmiş ülkelerde yerleşmiş, kalıplaşmış eğitim kurumları vardır, onların kendilerini değiştirmesi çok güçtür; ama biz bu araçları çok hızlıca edinebiliriz ve zaten oturmamış, yerleşmemiş eğitim kurumlarımıza çok hızlıca adapte edebiliriz. Sonuçta da çok hızlı gelişmiş ülkeler düzeyine bilgi birikimi sağlamak suretiyle ulaşabiliriz" Şimdi aslında bu görüşle şunu söylemeyi düşündüm; Türkiye'de gerçekten tartışmalarımız konuşmalarımız da da sürekli ortaya çıkıyor, teknik eleman konusunda sıkıntımız var. Özellikle mesleğimizde teknik eleman ihtiyacı büyük ölçüde var. Bu ihtiyacı karşılayacak biçimde acaba bu teknolojiyi kullanabilir miyiz? Yani diyelim bizim zamanımızdan baz ölçüsü derste anlatırsınız, anlatırsınız vesaire; ama bunu öğrenciye ve üstelik de bizim gibi 300-500 kişilik bir salonda oturan bir öğrenciye büyük bir ekranda, hocaya da ihtiyaç kalmadan birkaç defada tekrar ederek anlatırsanız, ekranda gösterirseniz belki sanıyorum çok daha kolay kavrama imkanı olur. O halde şöyle toparlayım; gelişen teknoloji eleman yetiştirme açısından bize büyük imkanlar sağlıyor. Bunu kullanmanın yollarını aramamız gerekiyor. İhtiyaç var, teknik elemana ihtiyaç var, sayısal ihtiyaç var, o halde bu ihtiyacı karşılamada acaba bu araçları ve üstelik de inanıyorum ki daha verimli, daha hızlı eğitim, daha kolay kavranacak bir eğitim imkanı da sağlayacaktır. Bu araçları kullanma yolunda bir şeyler yapılmalı diye düşünüyorum.

Bir başka şey, bütün mesleklerde de ama, son yıllarda bizim mesleğimizde çok

hızlı bilgi birikimi var. Bazan görüyorum 7 yılda bir bir bilgi katlanıyor, son yıllarda da bu 4 yıla indi. 4 yılda bir bilginin katlandığı söyleniyor. Böylesine bilgi birikimine ulaşmak mümkün değil. O zaman daha önce söylediğim gibi uzmanlaşma, ki normal olarak gelmesi lazım, ki o bile yeterli değil. İnsanın sürekli eğitim içerisinde, sürekli bilgilenme içerisinde, yenilikleri izleme içerisinde olması gerekiyor. Bunu sağlamak tabii çok kolay değil. Bize düşen görev bu noktada -bence- bilgi edinmeyi amaçlayan, isteyen teknik eleman yetiştirmek. Yani bir üniversite tamamlandığı zaman, öğrenci diplomasını aldığı zaman bu iş bitti diye meseleyi gören bir insan yetiştirmek değil, tersine bittiği zaman başladığını bilen ya da devam ettiğini kabul eden bir insan yetiştirme ihtiyacı var. Ben bunu yaşam boyu eğitim gibi 1982 toplantımıza katılanlar hatırlarlar, o zaman bir yaşam boyu spor meselesi vardı, yaşam boyu eğitim demiştik biz de.

Eğitim konusunda tabii birikimlerimiz, yaklaşımlarımız, düşüncelerimiz var. Bunları ülke düzeyinde ve daha gerçekçi biçimde bazına oturtabilmek için öyle düşünüyorum ki, uygulayıcı kurumlardan ve üniversitelerden bir ortaklaşa çalışma ile ve hatta sürekli bir çalışma ile yani sürekli bir program yapalım, bunun üzerine yıllarca devam edelim mümkün değil, sürekli bir çalışma ile her yıl değişecek belki, veya periyodik 5 yılda bir değişecek, programlarla eğitimi sürdürme ihtiyacı var diye düşünüyorum. Bunun için de üniversitelerin ve kamu kurumlarının katıldığı bir ortak çalışma ihtiyacı var diye düşünüyorum. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Erkan.

Gelişen teknoloji karşısında Hüseyin Bey bize karamsar bir tablo çizmedi çok şükür. Bazı somut önerilerde de bulundu. Yeni eğitim olanaklarından söz etti; yani eğitimde bazı olanaklar kullanılarak teknoloji belki kolay aktarılabilir dedi. Gerçekten de bu imkan düşünülebilir; ama bilmiyorum mühendislik eğitiminde henüz böyle bir başlangıç yapıldığını acaba kendisinin bir haberi var mı? Türkiye üniversitelerinde bu videolu sistemler var herhalde ondan söz ediyorsunuz.

Prof. Hüseyin ERKAN- Evet. Efendim ben şöyle değerlendireyim, aslında bilgim yok. Yani uygulama var mı o konuda bilgim yok ama, ben kendim de uygulamaya çalışıyorum, en azından görsel yöntemleri daha yoğun kullanmakla daha başarılı olduğumu düşünüyorum. O nedenle biraz böyle videolar vesaire cihazlar kullanırsak daha başarılı, daha kolay kavranan, anlaşılan bir eğitim sağlayabileceğimizi düşünüyorum.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Yeni donanım karşısındaki tavrınızı tam açık seçik anlayamadık. Çünkü bu donanımların üniversitelerce sağlanmasında büyük pararasal güçlükler var. Kamu kuruluşlarıyla, uygulayıcı kuruluşlarla söz ettiniz; acaba bu çerçevede mi düşündünüz, yoksa başka önerileriniz var mı? Lütfen açıkla mısınız?

Prof. Hüseyin ERKAN- Evet. Efendim aslında çok önemli tabii. Yani biz ne kadar uygulama yapabilirsek, yaptırabilirsek o kadar iyi yetişiriz. Bu imkanımız özellikle son yıllarda sanıyorum çok kısıtlandı. Biz mesela Konya'da gerçekten

küçük bir kuruluşken bile çok daha güçlü idik. O günün teknolojisi ile laboratuvar kurduğumuzu düşünüyorduk. Ama 1978'lerden bu yana Konya'da alınan sanıyorum bir uzaklık ölçer... Yani böylesine güdük bir duruma düştük. Öyle sanıyorum ki çok hızlı gelişme karşısında artık bizim aldığımız bu aletlerle laboratuvar çok yetersiz duruma düştü. Böyle olunca, bu tabii yalnız bizim sorunumuz değil, bütün üniversitelerin sorunu herhalde. Dediğiniz gibi, kamu kurumlarına yardımcı olmak. Biz literatürde bilimsel düzeyde biraz belki daha bilgiliyiz. Kamu kurumlarıyla bilgi alış verişini yapmak, hem onlara yardımcı olmak, yol göstermek, hem de onların bu açıdan sağlayacağı kaynakları birlikte kullanmak yolunu seçebiliriz. Bu anlamda işbirliğini düşünebiliriz derim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederim.

Sayın Erkan'ın açıklamalarından iki önemli husus çıktı; bir tanesi nitelik açısından, gerçekten bugünkü çağın teknolojisini, bilimini özümsemiş mühendis yetiştirmede iki önemli darboğaz var. Bir tanesi, gelen öğrencinin düzeyi. Yani orta öğretimde yeterli düzeye ulaşamadığı için, mühendislik eğitimine başlayacak düzeyi alamadığı için ve eğitimin de belli normlarda, işte 4 yıl, hele bunun önemli bir bölümüne -Erdal Beyin belirttiği gibi- blok derslere ayrıldığı için yeterli sürede temel altlıklar oluşturulamıyor. İkinci darboğaz da, yeni teknolojiye ilişkin donanımların sağlanması da tabii zorunlu. Tabii burada da çok önemli bir sorun var; bu yalnız bizim sorunumuz değil, Sayın Erkan'ın da belirttiği gibi, pekçok gelişmiş üniversitelerde, gelişmiş ülkelerdeki üniversitelerde de bundan söz ediliyor. Bu çok önemli bir darboğaz.

Ben şimdi Sayın Profesör Tefvik Ayan'dan, genç kuşaklar açısından eğitim sorunlarını nasıl örüyor? Özellikle genç kuşakların yetişmesi açısından sorunu nasıl değerlendiriyor? Somu, bu konudaki çözüm önerileri neler onu rica ediyorum.

Prof. Dr. Tefvik AYAN- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Türkiye İkinci Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayının saygıdeğer delegeleri; hepinize saygılarımı sunarak sözlerime başlamak istiyorum. Ben de jeodezi fotogrametri mühendisliği eğitiminde genç kuşak sorunları adı altında bu mesleğin mensubu olmaya aday olan öğrenci sorunları ile eğitim kurumlarında yer alan genç elemanların sorunlarını dile getirmeye çalışacağım; iki başlık halinde.

Sözüme, öğrenci sorunlarıyla başlamak istiyorum. Öğrenci sorunlarını iki ana yada ara başlık altında ele almak mümkündür. Bunlardan birincisi, ülkemiz için söylenecek, genel öğrenci sorunları. İkincisi ise, jeodezi fotogrametri mühendisliği öğrenimine özgü öğrenci sorunları olmak üzere. Bir defa, ülkemizin genel öğrenci sorunları için söylenecek hersöz, jeodezi fotogrametri mühendisliği öğrencileri için de geçerliliğini sürdürmektedir. Bunlar, gayet kısa olarak şöylece sıralanabilir:

Üniversiteye giriş sınavında tüm öğrenciler aldıkları puanlara göre sıralansa, jeodezi fotogrametri mühendisliği bölümüne giren öğrencilerin bu sıralamada ilk yüzde 10'luk kesimden sonraki öğrenciler olduklarını görüyoruz. Gayet tabii bu durum, bu öğrenime başlayan öğrencilerimizin kendi kişisel kusurları değildir; ama eğer gerçekçi olarak eğitimde kaliteyi artırmak istiyorsak, önce malzemenin kalitesini

artırmakla işe başlamalıyız.

Hemen arkasından bu soruna bir öneri olmak üzere, mesleğimiz, kamuoyunda çok tanınmış bir meslek değildir. Bunu gidermek üzere, örneğin odamızın bastıracağı broşürlerin liselere gönderilerek tanıtıcı bilgilerin daha bu mesleğin seçiminde aday adaylarına ulaştırılması ileri sürülebilir. Sonra bu mesleğin seçiminde, yine mesleğimizin tanınmamışlığından kaynaklanarak, öğrencilerimizin pek çoğunun ilk sıradaki tercihlerine değil de, 10 ila 18 inci sıradaki tercihlerinde yer aldığını görüyoruz. Yani aday adayları da bu mesleğe öyle çok hevesle başlamıyorlar.

İkinci sırada, öğrencilerimizin burs, öğrenim kredisi, harç kredisi, yurt kredisi, büyük şehir yaşamının öğrencisi üzerindeki sosyal baskıları gibi sorunları vardır.

Son olarak, ülke düzeyinde üniversite eğitimi düzenleyen yasadan kaynaklanan bazı sorunlar vardır. Yüksek öğrenim yasası yürürlüğe girdiği 1981 yılından bu yana 6-7 kez değişmiştir. Buna yönetmelik değişikliklerini de eklersek, öğrencinin kendini neye adapte etmek uğraşı içinde olduğunu, dikkatini nereye toplaması gerektiğine karar verirken ne tür zorluklar içinde olduğunu ileri sürmek kolayca mümkün.

Yine bu yasa içerisinde, öğrencilerimiz üniversite yönetiminin hiçbir kademesinde temsil edilememektedir. Onlara söz hakkı vermemekteyiz. Bir taraftan yasayı eleştirirken, aynı eleştiriye kendimize de yöneltmek istiyorum: Belki dinleyicilerden gelecektir ama ben onlardan önce davranmak istiyorum, aynı türden hatayı biz de işliyoruz. Ülkemizde 3 500'e yakın harita mühendisi varsa, 1500-2000 arasında da bu mesleğin adayları vardır. Bir eğitim paneli yapıyoruz, öğrenci temsilcilerine bu panelde söz vermiyoruz. Onların sorunlarını kendilerinden dinleyemiyoruz.

Yine genelde bu yasanın öğrencilerimizi geleceğin ülke kaderini olumlu yönde etkileyecek yöneticileri olarak hazırlamaya elverdiğini söylemek de son derece güçtür.

Bundan sonra jeodezi fotogrametri mühendisliği öğretimine özgü öğrenci sorunlarına gelirsek; sivil sektörde bu mesleğin öğretimi bir bütünlük içinde akademik düzeydeki araştırma yapmak üzere diğer meslekler arasında yer alması pekçok kez yinelenendi, bir kere daha söylüyoruz, oldukça kısa geçmişe sahiptir ve bundan kaynaklanan bazı sorunlar vardır. Bunların başlıkları, öğretim alanları, derslerin sömestrelere içindeki dağılımları, ders içerikleri, ders notları, ders geçme kurallarını düzenleyen yönetmelikler, sık sık değişmektedir. Sonra bu öğretim kurumlarındaki öğrenci sayıları, öğretim kurumlarının öz kaynaklarına göre fazladır. Laboratuvar oranlıkları yetersizdir. Üniversitelerin sınırlı yenileme olanakları, güncel teknolojiyi laboratuvarlara getirmeye yeterli değildir. Ancak, bu sorunun çözümü için öğrenci sayısını azaltmak gibi bir çözüm akla gelmemeli. Neden? Bir başka sorunla çeliştiği için ülkemizde önemli boyutlarda harita kadastro mühendisi açığı vardır. Bu açığın da kapatılması gerekir. Benden önceki konuşmacı arkadaşlarım bu konuya değindiler. Onun için ben kısa geçiyorum; yalnız Sayın Koçak arkadaşımızın, yeni öğretim kurumları, yeni bölümler açılmalı önerisine katılırken, bir ekleme yaparak katılmak istiyorum. Kendisi gelişmiş üniversitelere dedi, ben gelişmiş üniversiteler yerine, mesleğimizin gelişme eğilimi gösterebileceği üniversitelerde bu bölümlerin açılmasına taraftarım. Örneğin, gelişmiş üniversite diye İstanbul'da bir üçüncü bölüm açarsak herhalde doğru olmaz. Bunun yerine örneğin, Ankara'da, İzmir'deki

üniversitelerden birinde gibi, gelişme eğilimi gösterebilecek kentlerde bu bölümlerin açılmasını öneriyorum.

Uygulamacı kurumların beklentileri açısından eğer olaya bakacak olursak, uygulayıcı kurumların öğretim kurumlarının verdiği formasyondan hoşnut olduklarını söylemek de güç. Uygulamanın, daha iyi yetişmiş eleman arzusu, hiç yadsınamaz. Uygulayıcı kurumların bu doğrultudaki isteklerini öğretim kurumlarında deneyimli mühendis yetiştirilemeyeceğini bilmedikleri şeklinde yorumlamak da yanlış. Yalnız, uygulamacı kurumlar, göreve yeni alınmış bir mühendisin uygulamaya adaptasyon sürecinin kısa olması doğrultusunda beklentileri vardır. Mühendis adaylarının öğrenciliklerinde edinecekleri formasyon, temel bilgi ve yetenekler, deneyim eksikliklerini kısa sürede gidermeye yeterli düzeyde olmalıdır.

Olaya bir de istihdam açısından bakacak olursak, günümüzde ülke ve toplum gereksinimlerini karşılamaya yönelik teknik hizmetlerin, gelişen teknolojinin sağladığı olanakları uygulayarak, kalite ve ekonomi yönünden optimal sürdürmesi söz konusu hizmetlerin yetki ve sorumluluk anlayışı içinde kademeli bir görev dağılımı ile gerçekleştirilmesi zorunludur. Jeodezi fotogrametri çalışmalarında bu kademelendirme jaloncu, teknisyen, mühendis, yüksek mühendis, doktor mühendis üstlenmelidir. Öğretim kurumları ve kademelendirmeyi öğretim programlarına açık seçik bir biçimde yansıtmalıdır.

Uygulamacı kurumlarda böylesine kademeli görev dağılımı anlayışı bulunduğu söylemek de güçtür. Açık eleman kadroları için verilen ilanlarda, jeodezi fotogrametri mühendisi veya yüksek mühendisi alınacaktır gibi ifadeler sıkça rastlanmaktadır. Uygulamacı kurumlar, görev vereceği mühendislerden bekledikleri nitelikleri açıkça ilan etmediklerinden, bunlar görev alanlarını açıkça tanımlamadıklarından öğretim kurumları da uygulamanın beklediği niteliklere kısmen yabancı kalabilmektedir. Uygulamacı kurumların kendisinden ileri teknoloji, yüksek verim beklediği mühendis adayları, böylesine, hiç de küçümsenmeyecek sorunların içinden süzülüp gelmektedir. Bu gerçeğin de daima göz önünde bulundurulması gerekiyor. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Ayan.

Panelin düzenlenmesine ilişkin bir hususun açıklanması gerekiyor. Haklı olarak böyle bir panel yapıyoruz; nerede bu eğitim sisteminin esas unsurları, öğrenciler? Aslında bu panel şöyle bir zorunluluktan ortaya çıktığını biliyorum. Kurultay Yürütme Kurulu, aynı konudaki bildirileri bir oturumda görüşmek istediğini düşündü ve bunları bir panel çerçevesinde görüşmeyi kararlaştırdı. Bu açıdan bakılınca belki panel yöneticisi olarak ben öğrenci temsilcisi buraya çağırabilirdim, ama doğrusu isterseniz bu bir eksiklik; ama bu eksikliği şöyle telafi edeceğimizi sanıyorum. Tanıdığım bir iki öğrenci görüyorum, biraz sonra söz hakkı verdiğimde onlar da belki hazırlıksız da olsa bir ikiye söyleyebilirler.

Sayın Ayan da bize pek iyimser bir tablo çizmedi. Özellikle yetişen genç kuşak açısından büyük sorunların olduğunu belirttiler. Yalnız açık seçik çözüm önerilerini belki daha sonra mı sunacaklar, bilmiyorum şimdi tekrar özetlemek isterler mi acaba. Neler yapılabilir ki bu genç kuşak bu sıkıntıları azaltabiliriz?

Prof. Dr. Tevfik AYAN (Devamla)- Her bölümde, her sorunun arkasından önerileri getirdim. Örneğin bu mesleğin seçiminde yardımcı olmak üzere odamız bir görev üstlenebilir. Bu mesleğin aday adaylarına, yani lise öğrencilerine mesleğimizi tanıtıcı broşürler bilgiler iletebilir dedim. Yine öğretim elemanları ile öğrenci sayıları arasındaki oransızlık da, kurumlardaki öğrenci sayılarını arttırmak yerine ülkenin jeodezi fotogrametri mühendisi açığını gidermek üzere artırmak yerine, yeni bölümlerin açılması gerektiği önerisine katıldığımı söyledim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Ancak orada bir saplantı yaptınız, orada gelişmiş üniversiteler yerine, gelişme şansı olan üniversiteler dediniz. Bunun adresi belli tabii, bu bölüm Ankara'da çok kolay gelişebilir, herhalde onu belirtmek istediniz.

Prof. Dr. Tevfik AYAN (Devamla)- Evet, belki söylediklerimden eksik kalan yönler olmuştur; ancak ileride tekrar değineceğiz diye fazla uzatmak istemedim zaman açısından. Genç öğretim elemanlarının sorunları var. Diğer saydığım sorunların pek çoğu yasal sorunlar; yasaların bu konuda değiştirilmesi gerekiyor. Genç öğretim elemanları sorunlarını da kısaca mademki tekrar söz verdiğiniz dile getireyim. Genel olarak öğretim elemanlarının ekonomik sorunları vardır; ancak araştırma görevlilerinin üniversitelerdeki genç araştırmacıların bu yöndeki sorunları diğer öğretim elemanlarına nazaran daha büyük boyutlardadır. O arkadaşlarımız, kazançları itibariyle bırakın özel sektörü, diğer kamu kurumlarının da gerilerine düşmüştür. Bunun sonucu olarak, genç yetenekler için üniversiteler çekici olmamaktadır. Üniversitelerde araştırma görevlisi kadroları boştur. Kadrolar için verilen ilanlar cevapsız kalmakta, gelen elemanlar da üniversiteyi kısa bir süre sonra terk etmektedirler. Gençlerin akademik kariyere davet etmemesi, öğretim sorunlarını gelecek için daha büyük kuşklara yöneltmektedir. Araştırma görevlileri ve üniversitelerin hiçbir yönetim kademesinde temsil edilmemekte, söz hakkı bulunmamaktadır. Bilgi, görgü artırmak üzere yurt dışına gönderilme olanakları eskiye nazaran çok çok daha azalmıştır. Araştırma görevlileri, akademik geleceği için kuşklar taşımaktadır. Araştırma görevlileri kadroları boştur da ondan sonraki kadrolarda onlara yer yoktur. Bütün genç araştırmacılarla ilgili sorunlar da yine yasal düzenlemelerle çözülecek sorunlar, onun için bunların çözümüne sadece yasa değişikliği gerekiyor diye kısaca söylemek mümkün.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederim Sayın Ayan.

Bir eski deyim var, "Bir dokun, bin ah dinle" diye. Şimdi Sayın Ayan'a bir şey daha sorsam daha karamsar bir tablo çizecek. Gerçekten de bugünkü kuşaklar açısından, biz eski kuşaklar baktığımız takdirde geleceğe ilişkin birtakım tedirginlikler, birtakım kuşklar hissediyoruz. Çünkü bugünkü düzeyin bile sürdürülmesi, biz üniversitede çalışanlar açısından son derece önemli sorun bizim için. Herhalde bugün öğretim kurumlarında araştırma görevlisi olarak çalışanların konumlarını aşağı yukarı bilebiliyoruz. Gerçekten de bunlar geleceğe pek umutlu bakmıyorlar.

Ayrıca nitelikli öğrencilerin de üniversiteyi özellikle tercih etmedikleri -eskiden

bunun tersiydi- görülüyor, bu tabii geleceğe biraz olumsuz veya karamsar bakmamızın haklı bir nedeni. Tefvik Bey özellikle bunu belirtmek istedi, çok teşekkür ederim.

Şu ana kadar konuşan arkadaşlarımız hep öğretim kurumlarından oldu. Tabii insan içinde bulunduğu sistemi ancak ne kadar görebilirse sorunları o kadar bilebilir. Dışarıdan, tabii bizim burada konuştuğumuzun dışında pekçok sorun olabilir veya bunun boyutları çok daha farklıdır. Bu bakımdan, acaba özel sektörde müteahhit olarak çalışan arkadaşımız Sayın Andaç Kaynak mühendislik eğitimi sorunlarını nasıl görüyor? Neler öneriyor geleceği düşünmesi bakımından yahut geleceğin daha iyi olması bakımından, bugünkü eğitim sisteminin iyileştirilmesi bakımından? Somut olarak neler öneriyor. Buyurun Sayın Kaynak.

Andaç KAYNAK (Özel Sektör)- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önce sizi ve tüm arkadaşlarımı selamlıyorum; ama öyle diliyorum ki bana bu söz hakkını verdiğiniz için de inşallah pişman olmazsınız. Bu kadar saygın akademisyen arkadaşlar içinde, hocalar içerisinde, Sayın Başkan "Hoca bildiğini okur" dedi, sade vatandaş ne okur onu da dinleyeceğiz.

Efendim, konuşmama bir anımla başlamak istiyorum. 1961 yılında Yıldız Üniversitesinde son sınav sonuçlarının tahtaya asıldığı anı anımsıyorum. Baktım son derslerden geçmişiz. Bir iki arkadaşım sevinç çığlıklarıyla zıpladılar, hemen en yakındaki merdivene oturduğumu anımsıyorum. Oturdum kaldım, bir yük geldi üstüme, öğrencilik bitti, mühendislik başladı. "Ne değişti, ben nasıl yapacağım bu mühendisliği" dedim. Kusur elbette bende idi, demek ki ben yeterince bilgi alamamışım, onun ezikliği içerisindeydim belki. Şimdiki arkadaşlarımız bizden çok daha şanslılar. Bu kadar yetişmiş, gelişmiş, büyümüş bir kadro ile öğrenimlerini, eğitimlerini alıyorlar.

Öyle boşluk var ki, kendi kendimizi yetiştirmeye çalıştık. Şimdiki arkadaşlarımız nasıl yetişiyorlar, acaba gene benimle aynı duygular içinde mi? Aynı şeyleri mi hissediyorlar diye düşünüyorum ve yıllardır bana staja gelen arkadaşları izliyorum, efendim çalıştırdığımız, çalıştırma imkanı bulduğumuz genç arkadaşları izliyorum ve maalesef pek çoğunu gene benim gibi aynı duygular içinde buluyorum. Demek ki aradan geçen 40 yıla yakın bir süre, ya da benim mezun oluşumdan 28 sene içerisinde ya öğrencilerimiz yeterince bilgi alamıyorlar, ya da tersine o kadar çok bilgi alıyorlar ki, bunları günlük yaşama aktarma olanağı bulamıyorlar. Bunun için elimizden geldiği kadar çabalıyoruz. Örneğin ben, bana staja gelen arkadaşların yanımda bir şey öğrenmeden kesinlikle staj kağıtlarını imzalayıp göndermiyorum. Bunu bütün kamuda ve özel sektörde çalışan arkadaşlarıma iletiyorum. Yanıma gelen mühendisi ilk önce eğitmeye çalışıyorum; ama bu iş herşeyden önce üniversitede olmalı. Orada olmalı derken, nasıl olmalı diye düşünüyorum, hemen çözüm getirmeye çalışayım.

Liselerde çok güzel bir olay başladı; artık liselerin ikinci sınıfından itibaren çocuklar ayrılmaya başladı, sen şu kola, ben bu kola şeklinde. Niçin biz de, örneğin temel bilgilere ağırlık verdikten sonra, diğerlerine de mutlaka bazı bilgiler verilecektir, mühendis olmasının gereği budur, ama bu ayrımlar yapılmıyor, mühendis dal-

ları ayrılmıyor, tıpta ayrıldığı gibi, hukukta ayrıldığı gibi dallara ayrılmıyor. Ne hikmettir bilemem, ben öğrenciliğimde uzun süre medeni hukuk okudum evet elbette medeni hukukun toprakla ilgili bölümleri bize gerekiyordu; ama aileye ilişkin bölümleri bize bu kadar gerekli miydi ki bunları bize uzun uzun okuttular. Efendim bir mühendisin mutlak surette üç boyutu kavraması gerekli. Bunu kavraması için de bir yüksek matematik dersinde uzay geometri gerekli; ama bir tasarı geometri bu kadar gerekli miydi ki bunları bize uzun uzun okuttular. Yatur kaldır, onu yap, bunu yap; bilemiyorum hala bunlar devam ediyor mu?

Efendim sayın hocalarım gülerек bakıyorlar, ben sayın hocalarım gibi nitelikli konuşmaya alışkın değilim. Sıradan bir vatandaş, sade bir mühendis olarak konuşuyorum. Ama bunu konuşurken, nasıl bir mühendis yetiştirilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ben mühendisim, mutlak surette bir matematisyen olmalı, matematik kültürü olmalı. Ama eğer siz okuldan lisan bilmeyen mühendis yetiştiriyorsanız ben böyle mühendise mühendis demiyorum artık ve lisan bilmeyen, bir bilgisayar dilini çok iyi bilmeyen, bir bilgisayar kullanımını iyi bilmeyen bir mühendisin yaşam hakkı olduğuna inanmıyorum. Şimdi sizlere çok ters gelecek bir şey söylemek istiyorum. Lütfen şeyi azaltın, harita ve kadastrо mühendisi, şimdi sadece kadastrо mühendisi de yetiştiriyor, bu da bir çelişki. Yetiştirdiğiniz mühendisin diplomasına jeodezi fotogrametri diyorsunuz, hayata aktarıyorsunuz, orada harita ve kadastrо mühendisi oluyor. Bu çelişkidir, bunun çözülmesi gerekli.

Harita ve kadastrо mühendisi yetiştirmeyi dondurun diyorum, ya da azaltın. Önce odamız harita ve kadastrо mühendisinin ne olduğunu okullara göndermesin, liselere göndermesin, önce kurumlara göndersin, önce komşu birimlere göndersin, öncelik bunlara tanınsın. Önce memleketin harita ve kadastrо mühendisine ihtiyacı olduğu öğretilsin. Siz yetiştirin, millet bu bilinçte olmasın, genç arkadaşlarımız işsiz güçsüz gezsinler, böyle olmamalı, Yalnız burada bizlere de düşen bazı şeyler var. Demin bahsettim, sayın hocalarımız mühendis yetiştirirken şu gözle bakmasınlar: Mühendis yetiştirecek adam, biz soruyu sorarız, onlar alır eline kağıdı kalemı bilgilerini yazarlar ederler, tüm çabaları bu olsun olmamalı. Ben mühendisi kültürlü, aydın adam olarak yetiştirin istiyorum. Mühendis dil bilsin istiyorum, mühendis aydın olsun istiyorum. Öyle gençler yetiştirinki bu genç toplumda yer alsın, bu genç spor yapma alışkanlığını edinmiş olsun. Bu genç birç oynamayı bilsin, satranç oynamayı bilsin, bu genç gazete okumayı, dergi okumayı, kültürel etkinliklerde politika yer almayı bilsin. Şu ana kadar parlamentomuzdan iki tane harita mühendisi - biri geçti biri duruyor- var. Niye daha çok parlamenterimiz olmuyor, sesimiz duyulmuyor, niye millete harita ve kadastrо mühendisini anlatamıyoruz? Lütfen bize böyle arkadaşlar yetiştirin. Benim harita mühendisim sırtına alet vurmasını bilsin, aletle karın, çamurun içinde koşturmayı bilsin; ama akşam da bir topluluğa katılmayı, bir müzik konseri dinlemeyi, bir tiyatroya gitmeyi bilsin. Siz öğrencilerinize zaman tanıyın. Özellikle araştırmacı genç arkadaşlar daha büyük yaklaşımda bulunabilirler. Bunları örgütleyin. Bildiğim kadarıyla İstanbul Teknik Üniversitesinde çok güzel bir konservatuvar bölümü var, acaba buraya haritadan katılan arkadaşlarımız var mı merak ediyorum. Yıllar önce gözlerim yaşarmıştı, bir bankanın yardımıyla "Haritacı ressamılar" diye bir sergi yayınlandı, bayıldık; ama

bakıyorum subay arkadaşlarımızdan birkaç tane ressamımız var, onun dışında kaç tane ressamımız var, kaç tane müzisyenimiz var, kaç tane sosyoloğumuz var.

Topluluklara giriyoruz, derneklere bakıyoruz, iyi ki bir Haldun Özen'imiz var. Barış Derneği diyorsunuz, Dil Derneği diyorsunuz, Aydınlar diyorsunuz, içerisinde bir Haldun Özen'den başka hiç kimseyi göremiyorsunuz. Bizim yetiştiğimiz kuşakla bu kuşak arasında fark olmalı. Biz bu kuşağın çok daha iyi yetişmesini istiyoruz. Yoksa biz çağımızı tamamladık. Açık söyleyim, ben şu A grubu karnemle falan şimdiki yazıhanemi yürütüp yürütemeyeceğimin kuşkusu içindeyim. Neden? Nedenlerini anlattım, önce mesleği tanıtalım, komşu birimler Türkiye, kamu mesleğimizin gereksinimini anlatsın. Lütfen bize böyle mühendis yetiştirin diyorum. Saygılar sunarım. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Kaynak.

Bu alkışlar da gösteriyor ki gerçekten çok önemli konuların altını çizdiniz. Bir tanesi, diyorsunuz ki, yetiştirdiğiniz mühendis öncelikle yabancı dil bilsin. Tabii bu bölümlerin sorunu değil, üniversite sorunu bu. İkincisi, diyorsunuz ki, bilgisayar bilsin. Bunu da tabii bütün toplum biliyor. Fakat üçüncüsü son derece ilginç ve galiba şimdiye kadar göz ardı ettiğiniz bir husus, yetiştirdiğiniz mühendis sosyal olsun. Yani toplumda saygın olsun. Tabii saygınlığın sağlanması için biraz dağarcık da bir şeyler olması gerekir, kültürlü olması gerekir, sportmen olması gerekir, gerektiğinde politik olması gerekir. Galiba bu hususlar hepimizin gözünden kaçıyor. O nedenle dün uzun boylu kamu ve özel sektörü diye tartıştık. Belki bu haritacılık mesleği biraz daha zengin aile çocuklarının, tıpçılar veya diğer büyük para kazanan mühendislerin mesleği gibi olsaydı, herhalde dünkü tartışılan sorunlar biraz daha az olurdu. Birçok sorunlar dün dile getirildi; masaya yumruk vurarak, bu tabii belki buradan ifade edilecek güzel bir deyim değil ama, birtakım ilişkilerle pekçok sorun kolaylıkla halledilebilir. Bu güzel dileği benimseyelim, başka diyecek bir şey yok. Çünkü biz bunun tersine bazı şeylerden şikayet ediyoruz, bu yeni 2547 sayılı Yasa ile zorunlu kılınan dersler var, Türk Dili dersi, biz bundan şikayet ediyoruz. Halbuki bir mühendisin tabii ki Türkçeyi çok iyi kullanması gerekir, onu da biliyoruz, ya da beden eğitimi dersi var, bundan da şikayet ediyoruz.. Oysa Sayın Kaynak diyorki -tabii değişik bir bakış açısı- zararı yok, bazı konuları az bilsin. Yani aman şunu da bilsin, bunu da bilsin, bu kadar şey olmayın, buna karşılık daha sosyal olsun diyor. Bu yeni bir bakış açısı ve fakat gerçekten dikkate alınması gereken bir konu. Söz sırası Sayın Nuri Ergin'de.

Ben Nuri Ergin'den, eğitim sorunlarını nasıl görüyor, çözüm önerileri ile birlikte onu isteyeceğim; ancak özellikle üniversitedeki akademik örgütlenme sorununa da bir çözüm getirerek konuyu irdelemesini istiyorum, buyurun Sayın Ergin.

Doç. M. Nuri ERGİN (Selçuk Üniversitesi)- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın büyüklerimi ve meslekdaşlarımı -büyüklerimi dediysem alınmasınlar, öyle sanıyorum ki burada sadece birtane var, onu hürmeten "büyüklerim" dedim-yürekten selamlıyorum. Efendim ben, konuşmamı, başlangıçtan beri söyleniyor. "Hoca bildiğini okur" gerçekten de ben bildiğimi okuyacağım. Fakat buna bir ön şey

getirmek zorunda kaldım. Şu ana kadarki konuşmacı arkadaşlarımın değil de, sadece Andaç arkadaşımın düştüğü bir çelişkiyi burada belirtmeden edemeyeceğim. Başlangıçta not almıştım, hukuk bilgisinden yakınmıştı. Hani gerekli miktarda hukuk bilgisi alsın, bununla yetinelim demişti, ama sonradan asıl arzu ettiği mühendis tipini ortaya koyduğu zaman görüyorum ki bunun bazında aslında hukuk yatıyor. Çünkü sosyal davranışı -ben öyle not aldım- demişti ki: Benim teknik okulda aldığım hukuk bilgisi, görüş açımı değiştirmiştir. Toplumdaki davranışlarımı cesaretlendirmiştir, bu bir gerçek. Ben bu hukuk bilgisini başka yerde alamazdım, teknik okulda aldım. Belki biraz da yapım itibariyle ağırlık verdiğim için olacak, gerçekten bu hukuk bilgisi, benim toplumdaki davranışımı değiştirmiştir, cesaretlendirmiştir. Çünkü hukuk bilgisi olmayan bugünkü genç meslekdaşlarımı görüyorum, toplumdaki çekingenliğinin bence tabanında bu bilginin noksanlığı yatıyor. Elbette arzu ederiz, o türlü bir meslekdaş yetişsin, meslekdaş grubumuz olsun; fakat ben size çok acı bir gerçeği dile getirmek zorunda kaldım burada. Bizim öğrencilerimizin yüzde 20'si Türkçeyi bilmiyor, gerçekten bilmiyor. Öyle arada sırada hata yapıyor değil, tümünden bilmiyor ve bunun geri kalanı da -biraz evvel söylediğim gibi- ne yazdığının farkında değil; evet Türkçe konuşuyor, Türkçe yazıyor, ne olduğunu yüzde 20'si bilmiyor. Asıl acı gerçek burada yatıyor. Öğrenci bize hangi bazda geliyor? 4 sene içerisinde ne yapacağımızı biz şaşırtıyoruz. Dersin birisi, bir yarıyıl süresince teorik, jeodezik astronomi anlatıyorum. Tabiatıyla sorduğum sorular da teorik oluyor, teorik cevap istiyorum, çocuk yazamıyor ki. Bilse bile bildiğini ifade edemiyor ki; onun üzerine ben ezberci oluyorum. Benim istediklerimi bana verebilmek için ezberlemek zorunda kalıyor. Ama benim istediğim bu değil ki. Ve hep söylüyorum "Ezberlemeyin, öğrenin, öğrendiğinizi ifade etmeye çalışın" ama çocuk 20 yaşına kadar gelmiş bundan sonra olmaz ki, yapmacık oluyor; ondan sonra da "Hocam bizden ezber istiyorsun" diyor. Ben bu çocuğu nasıl sizin arzu ettiğiniz şekilde dört başı mamur, dört dörtlük bir mühendis olarak topluma vereyim. Teknik bilgileri almaktan yoksun. Düşündüğünü ifadeden yoksun. Öğrenci bize böyle geliyor. Tabii ki İstanbul'daki kurumlarımıza gelen öğrenci, bana gelen öğrenci kadar bu şekilde mamul değil; ama bize böyleleri geliyor. Tabii ki bunun da altında -demin de dile getirildiği gibi- mesleğimizin ülkemizde henüz yeteri kadar tabana yayılamamış oluşudur. İsmi üzerine ayrıca sıra gelecek, tabii bizim onda da kabahatimiz var. Biz 40 sene içerisinde ancak harita mühendisliğini hala tanıtmaya çalışırken iken bu sefer ismini değiştirdik, hiç tanınmaz hale geldi, acaip bir şey oldu, o konuya ayrıca değineceğim.

Esas konuma gelmek istiyorum. Harita mühendisliği öğreniminde öğretim elemanı düzeyindeki örgütlenme diye Sayın Başkanımın isimlendirdiği konuya gelmek istiyorum. Aslında bir örgütlenme değil, ben daha ziyade bizim kafa gücü, eğitim gücü konusunda karşılaştığımız güçlüğü ve darbөгazı dile getirmeye çalışıyorum. Hepinizin malumu, panelin hazırlanışı böyle belirli konulara biz yöneltmiş değildik. Birinci bildiri geldi, her arkadaş düşündüğü, en çok yakınmakta olduğu konuyu ele alıp, biz özetlerini bildirdik, kurultay yöneticisi arkadaşlarımız bunları bir araya getirmeye çalıştılar. Onun için genel bir organizasyon yapıp da herbirimize ayrı ve birbirleriyle çok bağlantılı konular verilmiş değil; ancak yakınlığı itibariyle

bir araya gelmiş bulunuyoruz.

Efendim, hepimizin bildiği gibi, Türkiye'de harita mühendisliği eğitimi Batı ülkelerine göre çok yenidir; fakat, biz bugünkü yaşamımızı da küçümseyemeyiz. 1940-1949'larda harita mühenisi veya yüksek mühendisi sayısı 10-15'i aşmıyor iken, 1949'da Yıldız'da harita kadastro mühendisliği bölümü kurulduğu zaman ilk öğrenci sayısı 25 artı 7; 25 normal statüdeki birinci sınıf öğrencileri idi, 7 kişi de Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü'nün okulundan mezun olan arkadaşı da bir sınavla ikinci sınıfa aldıkları için toplam öğrenci sayısı 32 iken, öğretim üyesi veya görevli sayısı 3 iken, bugün öğretim elemanı sayımız 100'ü aşmış, mühendis sayımız 4-5 bine yaklaşmıştır. Biz bunu şükranla karşılıyoruz. Ve diyorumki - şimdi musaade ederseniz yazımdan okuyacağım 30-40 sene öncesinden, hatta biraz daha gerilere giderek 1930'lardan, Abdülmecit ve Abdulaziz Han zamanlarından bu yana yurdumuzda bu sektörün hizmetine gerek olduğunun bilincine varıp bu konuda kimi karınca kadeince, kimileri de yaşamları boyunca çabasını sürdürmüş olan Şevki, Zevki, Abdurrahman paşalar gibi zevatla 1950'lerde Türkiye'de sivil haritacılığın temelini atmış olan Mümtaz Tarhan Bey ile Macit, Ekrem, Burhan Bey hocalarımız ve de burada isimlerini vermekten aciz olduğum diğer büyüklerimizden ahirete göçmüş bulunanları rahmetle anmayı, halen aramızda olanlara ise daha nice yıllar sağlık ve afiyet dileklerimizle bu büyük hizmetlerinden dolayı kendilerine olan minnet ve şükran duygularımızı bu vesile ile burada bir kez daha dile getirmeyi doğal bir kadirbilirlik görevi bildiğimizi ifade etmek isterim.

Efendim henüz gelişme aşamasında olan girişimlerde, kurumlarda ülkelerde olduğu gibi, ülkemizdeki harita mühendisliği eğitim ve öğretiminde de ilk günlerden bugüne dek daha iyiye, daha doğruya ve daha mükemmele ulaşabilme çabaları süregelmıştır. Bunun bir kanıtı da biraz evvel sizlere sayısal olarak bildirdiğim durumdu. Ancak, yüksek öğretim Kanununun 4.11.1981'de yürürlüğe girişinden ve Yükseköğretim Kurulunun teşekkülünden sonra, yüksek öğretim kurumlarımızın fiziki imkanları artırılmadan öğrenci sayısının ikiye, hatta üçe katlanarak artırılmış olması, dönemin anarşik olaylarının hemen hemen hiçbir ayırım yapılmadan müsebbibi olarak Yüksek öğretim kurumlarının görüldüğü izlenimini bırakan - görülen diye iddia edemiyorum- bir tutum ve davranış ile bu kurumların ödenek ve olanaklarının kısıtlanmış olması gibi sebepler tüm yüksek öğretim ve eğitim kurumlarını, özellikle de uygulamalı bir eğitim olan harita mühendisliği eğitimini nitelik yönünden ne yazık ki çok olumsuz etkilemiştir.

Son 10 yıl içerisinde bilgisayarların devreye girmesi, elektromanyetik ve elektroteknik ölçü yöntemlerinin mesleki ölçme aletlerimize uygulanması ile meydana gelen hızlı gelişmeye karşın, bir yandan yukarıda belirtilen sebepler, diğer yandan da Türk Parasının satın alma gücünün günden güne azalması gibi nedenler yüzünden öğretim kurumlarımız bu hızlı gelişmeye ayak uyduramaz olmuştur, arkadaşlarımız bunu dile getirdiler. Nitekim sizlere bir örnek vermek istiyorum; 1973-1980 arasındaki 7 yıl, daha doğrusu 1980'e varamadık, 1973'le 1978 arasındaki 5 yıl gibi kısa bir süre içerisinde bizim kurumumuzda, Konya'daki üniversitemizde, daha doğrusu o zaman akademi idik, bizim bölümde jeodezi ölçme bilgisi, fotogrametri ve kartografya olmak üzere üç mükemmel laboratuvar kurabilmiş olduğumuz halde 5

sene içerisinde, son 10 yıl içerisinde sadece k1 tane otoranger elektromanyetik uzaklık ölçü aleti alabilmişiz.

Biraz önce mükemmel diye nitelendirdiğim bu laboratuvarlarda, mekanik sisteme dayalı olduğu için zamanın icabı, bugün artık demode olmuştur; ama malesef son 10 yıl içerisinde, bırakın laboratuvarları yenilemeyi, bir tek alet satın alabilmişizdir. Birkaç yıl önce bizim bölüme yapılan bir tahsisat o kadar gülünçtü ki, kendi aramızda ağlayacağımıza güldük, dedik ki bu para ile ancak bölüm elemanları arasında bir davet veririz, bir gece gideriz bu parayı yer kurtuluruz. Durum bu.

Demin Sayın Başkanımız pek karamsar görüş bildirmekten biraz çekinir gibi oldu ama, ben gerçekten karamsarıyım. Bu durum yetmiyormuş gibi şimdi asıl bizim sorunumuza parmak basıyorum. Bütün bunlara ek olarak öğretim elemanı yetiştirme olanaklarının, yani beyin gücü kaynağının kısıtlanması sonucunu doğuran çeşitli etkenlerle birlikte düşünülürse, harita mühendisliği eğitim ve öğretiminin bugün içinde olduğu acıklı durum biraz daha iyi anlaşılabilir sanıyorum. Ne gibi? Efendim konu şu: Bu darboğazlardan birisi veya bunu etkileyen etkenlerden birisi, Tevfik Ayan arkadaşımızın da dile getirdiği gibi, tüm yüksek öğretim kurumları ve meslek dallarıyla ortak olanı geçmişin asistanlık kurumunun kaldırılarak araştırma görevliliği adıyla yasal olarak sürekliliği olmayan, bir nevi sözleşmeli, fakat ücret bakımından barem içi olan bir melez statünün kabulü ve uygulanmasıdır YÖK tarafından.

Genel ilgisi nedeniyle burada kısaca değinilen bu konu, aslında ayrıca ele alınıp incelenmesi, vurgulanıp çözümlenmesi gereken önemli bir sorundur. Araştırma görevliliği bir yana, doktora çalışmasından sonra hiç de hafifsenmeyecek bir eleme ve inceleme sonunda yardımcı doçentlik kadrosuna atanan, böylece kendisine birçok dersin yüklenmesi sorumluluğu verilen bir öğretim üyesinin bile iki sene gibi kısa bir süre sonra, ancak iki sene önceki prosedürün yenilenmesi suretiyle bütün araştırmaları, eleştirmeleri vesaire yeniden gözden geçiriliyor. Eğer denilebilirse ki: Bu eleman bize gereklidir ve yeterlidir; ancak o zaman anlaşma süresi iki sene daha uzatılabilir. Bu bir yardımcı doçent.

Bu durumda bu elemanların kendilerini iğneli beşikte imiş gibi hissederek görevlerine bağlanamayacakları, kalıcı ve sürekli inceleme araştırma, eğitim, öğretim çalışmalarına kendilerini veremeyecekleri YÖK'ün varsayımının tamamen tersine bir ruhsal çöküntü, iğretlik ve bunalım içine girecek oldukları açık. Bugüne kadarki uygulamalar da bunu göstermiştir.

Yine Sayın Ayan arkadaşımız demişlerdi ki: Araştırma görevlisi arkadaşlarımız yönetime katılmıyorlar. Kimi yönetime katacaksın? Zaten onlar iğreti, sözleşmeli gelmişler, bir sene sonra "Hadi git" diyebiliyor. İki sene sonra "Git" diyebiliyoruz, dört sene sonra "Git" diyebiliyoruz. Arkadaşımız yardımcı doçent olmuş ve birçok dersin sorumluluğunu vermişiz, iki sene sonra diyoruz ki: "Bu eleman bize yarıyor mu yaramıyor mu, kalsın mı, kalmasın mı?..." Tabii ki bu bir yasa meselesi, bu YÖK'ten olan şikayetimiz konusu. Ama bizi kısıtlıyor. Şimdi bu durumda, hangi genç arkadaş akademik kariyere yönelmek ister? Her ne kadar dünkü çizilen o karamsar tabloya rağmen dışarıda, dış piyasada bizde alacağı ücretin kat kat fazlasını elde edebilir iken.

Bu, etkenlerden birisiydi, bu genel, bütün öğretim kurumlarımız için geçerli. Bizim bölümü ilgilendiren konu ise, Yüksek öğretim Kurumunun teşekkülünden sonra bünyemizdeki değişiklik sonucunda bizi etkileyen bir oluşum oldu. Eskiden kürsüler vardı, hocalarımız vardı, sonradan bu sistem YÖK tarafından kaldırıldı ve bilim ve anabilim dalları diye bir şeyler çıktı. Bize gelen pek genç ve çömez bir kurum olduğumuz için -bilmiyorum diğer kurumlara ne dereceye kadar soruldu veya sorulmadı- her ne hal ise, bize YÖK'ten gelen örgütleşmede bizim bölümün iki anabilim dalı olduğu ve o anabilim dallarında da bilim dallarının bu şekilde taksim edildiğini öğrendik. Müsaade ederseniz sizin deyiminizle yansıda göstereyim.

Efendim burada görüyorsunuz, işte jeodezi ve fotogrametri, jeodezi o kadar mütevazı ki kendisinden başka bilimdalı bağlanmamış, anabilim dalı olarak jeodezi ve birtek bilim dalı var, o da gördüğünüz gibi jeodezi. Fotogrametriye gelince, mezhebi geniş, fotogrametriyi aldığı gibi, kartografyayı almış, topografyayı almış, hata ve dengeleme hesabını da bünyesine almış. Biz 8 seneden beri işte bu şekilde örgütlenmiş bir bölümü yürütme durumundayız. Başka da dersimiz yokmuş. Gerçekten bizim mesleki ders sayımız aşağı yukarı 30'lara varıyor. Oysa burada görünen bu kadar.

Şimdi zamanın azlığı nedeniyle özetlemek durumunda olduğuma göre yansıda bir başka örnek görelim. Görüyoruz, tıp 29 anabilim dalı, bizimki de yukarıda görünüyor, yansı buna imkan verdi sevindim. Diş hekimliği 5 anabilim dalı ve 5 bilim dalı. Dikkat edersek, 5-5, 6-7, 3-3, 13-18, 17-33, 13-16 diye gidiyor. En altta bize geliyor, 2-5 fakat bize gelmeden önce... Dikkat edersek burada bir gerçek çıkıyor, bizler için her ne kadar üzücü ise de, ama gerçek gerçektir, dikkat edersek, sosyal, edebi, sağlık bilimlerinde anabilim dalı ile bilim dalları sayıları hemen hemen eşit. Teknik bilimlere gelince, 8'e karşı 20, 2'ye karşı 9, 2'ye karşı 14... Bu şekilde bir paradoks, çelişki diğer ana bilim dallarında yok, diğer branşlarda yok. Bu bize neyi gösteriyor? Biz teknik elemanların gerçekten ileriye çok az gören, etrafını, biraz sağına soluna bile bakamayan kişiler olduğumuzu gösteriyor. Şimdi hatırlınıza bunun ne sakıncası var diye gelebilir: Varsın anabilim dalı iki olsun, bilim dalı da 14 olacağına 5 olsun. Başlangıçta gerçekten kimse farkında değildi, bizde farkında değildik. Ama başka bir şeyin farkında idik. Bu bölüm şekli ile bizim eğitim ve öğretimimizin sağlıklı yürütülemeyeceğinin farkında idik. En genç kurum olmamıza rağmen, biz diğer meslek grubu arkadaşlarımızı uyarmaya çalıştık, dedik ki: Gelin bunu oturup görüşelim, konuşalım, değiştirelim. Şimdi bu neden böyle olmuş? Onun üzerinde durmuyorum; ama bu böyle olmuş. Biz birinci sınıftaki öğrencilere ölçme bilgisine başladığımız zaman kendilerine hatalardan söz ederiz. Tabii sebepleri var, deriz ki: İnsanlar hata yapar ve bu hataların sebepleri vardır. Yani sizin anladığınız anlamda hata değil, ölçülerde hata vardır hesaplamalarda hata vardır, ölçü hatalarının -biliyorsunuz hepiniz meslekdaşımız olduğunuza göre- önemi çok büyüktür. Ben öğrencilerime derim ki: Biz ölçme mühendislerinin diğer mühendislerle olan bir üstünlüğü vardır. Biz hata yapacağımızı peşin peşin biliriz. İnsanlar hatadan ari olmazlar; ama bizim oraya üstünlüğümüz şudur: Onlar hata yaptıklarının farkında değillerdir, biz hata yaptığımızın farkındayız ve hatamızın miktarını ölçmek, belirlemek ve de en iyi tarafımız, biz hatamızı itiraf etmek duru-

mundayız. Ölçünün sonuna yazarız, artı eksi bu ölçü şu kadar hatalıdır deriz. Ama bunu başka mühendis branşları yapmaz.

Şu halde, hata kaçınılmaz olduğuna göre, gelin yapılacak işler nedir bizce, hatanın karakterini bilmek, düzeltilebilenleri düzeltmek düzeltilemeyenleri de işte öyle açıkca belirtmek. Bir hata yapılmış, amacımız burada hatalıyı suçlamak değil; ama bugüne kadar bu hatanın düzeltilmemesi bir suçtur. Bunu düzeltmeye çalışıyoruz. Bunu düzeltmeye çalışmalıyız, geç kalmıştır. Bu bakımdan odamızın desteğini isterim, bu bakımdan meslek arkadaşlarımızın bu konuya eğilmelerini arzu ederim, çok geç kaldık. Şimdi öneri nedir? Öneriye gelmeden evvel, bu bize başka bir sorun yaratmıştır. YÖK, önce bunları belirledi, kimse farkında değil ne olacağının, ne zaman ki sıra kadrolara geldi, her anabilim dalına bir veya iki tane profesör, ikişer tane doçent, beşer veya sekizer tane araştırma görevlisi kadrosu vermesin mi... Böylece bizim bölümümüzün kadro durumu ortaya çıktı.

Bu vereceğim örneği, sadece Selçuk Üniversitesinin mühendislik mimarlık fakültesinden aldım ve öyle tahmin ediyorum ki, diğer bölümlerimiz de bundan daha farklı değıllerdir. İnşaat mühendisliği: Profesör 6, 12 tane doçent, araştırma görevlisi. Aynı şekilde makine bölümü, 6 profesör, 12 vesaire.. Olayı sadece mühendislik kurumu olarak görmeyelim diye bir de edebiyat fakültesinden bir örnek aldım, matematik bölümü: 6 profesör, 12 doçent, 15 yardımcı doçent, 30 tane araştırma görevlisi. Fakat bizim bölüme gelince, jeodezi ve fotogrametri ne kadar mütevazı; evet ben derdim harita mühendisleri mütevazı olmak zorundadır, çünkü hatasını bilir, ama bu kadar da değil; 2 profesör, 4 doçent, 6 yardımcı doçent, 16 tane araştırma görevlisi kadrosu. Bunlar öngörülenler. Bunların içinde kısıtlananlar var, açık olmayan kadrolar var.

Şimdi gelelim bizim üniversitenin tutumuna. Üniversite yönetimi bunu görüyor, bakıyor, "Allah Allah bu kadar komik bir bölüm var, 2 tane de profesör kadrosu var, bu bile kendilerine fazla" diyor, profesör kadrosundan birisini de alıp başka bir yere veriyor. Kaldık biz tek profesör kadrosuna. 6 doçenttik, hasbelkader orada birikmiştik, bir tek profesör kadrosu var. Zaten bu işten ümidimizi de kesmiştik. İçimizden bir tek Hüseyin Bey arkadaşımız ümitliydi, o hazırlıklarını yürütmüştü. Çünkü bu kadro sıklığında kimsenin profesör olması da söz konusu değildi; ne zamana kadar? 3454 sayılı, bizim için değil tabii kodamanlar için çıkarılan bir kanun vardı, ondan yararlanma bize de kısmet olacak diye düşünüldü, arkadaşlardan müracaat eden oldu, Hüseyin Bey arkadaşımız profesör oldu, fakat kadro yok. Şu anda kadrosuz profesördür arkadaşımız. Şimdi münakaşası yapılıyor, aylıklı profesör mü, kadrolu profesör mü, vesaire... O da ayrı bir konu.

Şimdi durum bu kadar acı. Bu durumda bizden veya herhangi bir yerden yetişen bir genç arkadaşımız nasıl, hangi akılla gelir de akademik kariyere talip olur. İşte bu da isabetsiz işlemin son perdesi. Çok teşekkür ederim, sağolun. (Alkışlar)

PANËL YÜRÜTÜCÜSÜ- Sayın Ergin'e biz de teşekkür ediyoruz. Son konuşmacımız Haldun Özen.

Konu bu kadar dağıldıktan sonra, acaba genel olarak harita mühendisliği eğitimini nasıl değerlendiriyor? Herhalde biraz üst düzeyden bakmak gerekecek.

Dr. Haldun ÖZEN- Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sayın arkadaşlar, ben bu konuşmalardan sonra izin verirsiniz konuşmamı biraz sohbet çevresine oturtmak istiyorum. Baştan söyleyeceklerimi biraz değiştirerek. Üniversitede olan arkadaşlarımı dinlerken eski günleri anımsıyorum. Zaten olacağı buydu. Yani görünen köyün kılavuza gereksinmesi yoktu. Ama çeşitli nedenlerle köy kimine biraz yakında, kimine biraz uzakta görünüyordu, bazı farklılıklar vardı. 12 Eylül'ün üniversitesi bu işte. 12 Eylül, üniversiteyi üniversite olmaktan çıkardı. Bununla üniversite içinde değerli arkadaşlarımız yoktur, yapılan çalışmaların değerli yanları yoktur demek istemiyorum, öncelikle onu belirtmeliyim ki, işin bu yanları Allahtan ki hala var. Her şeye karşın var. Bütün bu zorlamalara ve akademik olmayan sınırlamalara karşın, sınırlı da olsa burada bazı şeyleri konuşabiliyoruz. Ben bir şeyi merak ediyorum, arkadaşlarım yanıt verip vermemekte özgürdürler. Burada konuşulanlar şu veya bu biçimde bölümlerinde veya üniversitelerinde bir tartışma veya değerlendirme konusu olabilir mi? Öyle bir olanak var mı? Eğer öyle bir olanak varsa çok iyi olur diye düşünüyorum.

Aslında ben kamu sektöründen, özel sektörden ve eğitim sektöründen sonra alternatif sektörüm, ben dördüncü sektörüm. Ben hepsinde çalışmış birisiyim. Şimdi özel sektörde gibi görünüyorum. Arkadaşlarımızın değindiği pek çok sorunla biz de başka boyutlarda uğraşıyoruz. Yani mevcut konuşmalardan farklı noktalardan yaklaşacağımı belirtmek istiyorum. 12 Eylül Türk Dili Kurumunu kapattı. Biz o zaman Türk Dil Kurumunda çalışıyorduk, 12 Eylül pekçok kimseyi üniversitede çalışamaz duruma getirdi, biz şimdi BİLAR'da eğitim seminerleri düzenliyoruz. 12 Eylül'den sonra, yalnız üniversitede değil, ülkemizde pekçok temel haklar ve özgürlükler kısıtlandı. Biz İnsan Hakları Derneğindeyiz. 1402'likle Komisyonu sekreteriyim ben, üniversite ile bağımız sürüyor.

Sayın Nuri Ergin çok kadirbilirlik yaptı, eski meslektaşlarımızı andı, eskiden bu işleri ben yapardım o benden önce davrandı, çok iyi oldu; fakat ben bilmiyorum yanlış mı anladım, işin içine bir Abdulhamit Han girdi, o hariç bütün sözlere katılıyorum.

Doç. M. Nuri ERGİN- Abdulhamit Han değil, Abdülaziz zamanından itibaren. Bizim harita çabaları 1980'lardan başlıyor, o bakımdan oradan başladım, çünkü o zamandan geliyor Şevki Beyle, Zeki Beyle, Abdurrahman paşalar. Bizim ilk pirimiz Türkiye için, yurt dışında öğrenim görüp harita mühendisi veya şey olarak asker aposteti altında ilk harita hizmetlerini Türkiye'de yürütenler, o bakımdan oradan başladım.

Dr. Haldun ÖZEN- Şu nokta çok önemlidir; hangi koşullarda olursa olsun, bu mesleğe emeği geçen insanların yeri geldikçe anılması gerekir. Böyle bir geleneğin başlatılması ve yaygınlaştırılması gerekir. Mesleğin birikimlerinin, böyle bir temel üzerine oturtulması gerekir. Ben özellikle iki meslektaşımızı anarak sözümün kısmını bitirmek istiyorum. Biri Macit Erbudak'tır, biri Atilla Güler'dir. Biri bu mesleği 40 yıl önce kuran adamdır, tabii Mümtaz Tarhan'lar, diğer hocalarımız hepsini anımsıyorum, Nuri Bey söylediği için tekrar etmiyorum, ama Macit Erbudak ol-

masaydı bu iş yoktu, bunu böylece bilmemiz gerekiyor. Bu çok belirleyici bir noktadır.

Öbürü, mesleğimiz yüksek öğretim kademesinde çalışmaya başlarken kuruluşu başlarken doğan bir başka genç meslekdaşımızdır. Geçen yıl aramızdan ayrılan. Çok önemli katkılar yapıyordu. Umarım ki bu düzeyde yeni meslekdaşlar yetiştirebiliriz; fakat görüyorum ki, üniversitelerimizin, bölümlerimizin koşulları çok iyi değil. Tabii yapılabilen şeyler vardır; ama bir noktayı çok iyi vurgulamak gerekiyor, kusuru kendimizde arayalım, sorunlarımızı saptayalım, gücümüzün yettiği oranda katkımızı koyalım. Sayın Milli Eğitim Bakanı çıkıyor, bize uzun uzun Milli Eğitimdeki noksanlıklar, sorunlar, anlatıyor anlatıyor... Biz biliyoruz kardeşim, sen ne yapıyorsun Milli Eğitimi düzeltmek için. Üniversitelerde olanakların sınırlı olduğunu biliyorum, ama arkadaşlarıma öyle bir genel soru yöneltmek istiyorum. Yani katkılarını somutlaştırsınlar. İnsanlar pek kendilerini anlatmak istemeyebilirler, ama üniversitede gerçekten katkı yapıyorlarsa -umuyorum yapıyorlardır- onları somutlaştırmak gerekiyor, onların izinde yürümek gerekiyor, onların çevresinde kamuoyu yaratmak gerekiyor, o amaçlara, o hedeflere beraberce yürümek gerekiyor. Liselerden iyi öğrenci gelmiyor. Gelen üzerinde biz ne yapabiliyoruz? Liselerden gelme dedim de, birgün bana Cumhuriyet Gazetesinden dediler ki: "Üniversiteler açılıyor, her meslek için bir yazı yayınlıyoruz, sen de bir yazı yaz" Harita Mühendisi miyim, kadastro mühendisi miyim, jeodezi mühendisi miyim, fotogrametri mühendisi miyim? Hangisini nasıl anlatsam; yazdım bir yazı da uzun uzun düşündüm, bayağı güçlük çektim.

AT sorununa değinerek geçmek istiyorum. Bunun gündeme gelip çözümlenmesi için tartışmaların başlatılmasında yarar olduğunu sanıyorum. Vakti zamanında ben de biraz üniversitede çalıştım -13 yıl- üniversiteye niye gittim? İlle gel dediler, ben gelmem dedim. Ben üniversitede şu konular gündeme geliyorsa ve bunları serbestçe anlatabileceksem gelirim dedim. Nedir o? Kadastro bilgisi. Nedir o? İmar planı uygulaması. Nedir o? Bizim "Kamu ölçmeleri" adını taktığımız diğer konular. Meslekdaşı meslekdaş yapan, meslekdaşı diğer mesleklerle ilgili, ilintili, korkusuz duruma getiren çeşitli konular.

Kısaca birine değinmek istiyorum. 1970 yılında üniversiteye gittiğim zaman "Olur" dediler; ama şöyle bir şey yaptılar, onu da hemen söylemeliyim, benim istediğim dersleri programlara, istediğim içerikte ve istediğim boyuta koydular ve ondan sonra gel dediler; çok güzel, mecburi gittim. İmar planı uygulaması üniversitelerimizde ders olarak ilk kez böyle başladı. Sonra diğer bölümlerimize yayıldı, şimdi her bölümümüzde var. Bunun gibi noksan olan diğer konulara değinmek istemiyorum. Sadece bu örneği vermemin nedeni şudur: O zamanlar öğrenci arkadaşlarımızla sınıfta bu konuları çalışırken çoğu sorardı; "Hocam ne biçim şeyler anlatıyorsunuz, bunlar bizim ne işimize yarayacak?" çünkü pratik yaşamda onun henüz geçerliliği yeteri kadar kanıtlanmamıştı. Böyle pekçok konu var bugün mühendislik ölçmeleri de bunların arasında, örnek olarak verebiliriz. Tabii üniversite becerebildiği kadar bir adım önden gitmek zorundaydı. Çok iyi şeyler yapamadık belki ama, bir başlangıçtı, diğer konularda da böyle yeni şeyler gündeme gelmesi gerekiyor. Arkadaşlarımız değindiler, özellikle vurgulamak istiyorum; bilgisayar destekli jeodezi veya fotogrametri. Bilgisayar destekli harita ve kadastro mühendisliği, ne dersiniz

deyin. Bu konu eğer üniversitelerimizde yeteri kadar ele alınmıyorsa, bundan çok değil, 5 yıl sonra ikinci sınıf bir meslek olmaya mahkumuz. Zaten arkadaşlar şikayet ediyorlar, yeteri kadar ilgi yok diye; o zaman büsbütün açmaza girer iş, başka insanlar bizim alanımıza el atar. Bunu söylerken, mimarlarla ilişkilerimizi de izin verirsiniz kısaca değineyim.

Bazı mimar arkadaşlarımız, inandıklarından değil de, imar planı uygulaması alanının son yıllarda çok gelişmiş olmasından da etkilenecek, "Yahu bunun adı imar, mimar, galiba ilgisi var" diyerek, tabii öyle diyerek, çünkü bir şey bildiklerinden değil. Bu konunun kendi konuları olup olamayacağına yaklaşım göstermek isterler çeşitli girişimler vardır öteden beri. Özellikle başka mesleklerle ilişkimiz olan alanlarda çok titiz davranmak zorundayız. Neresi bizim mesleğimizin alanıdır, neresi değildir bunu net saptamak zorundayız. İmar planı uygulaması alanında bunu hep beraber, herkesin katkısı ile zamanında yapabilmış oldum, rastlantıların de etkisiyle biz sadece üniversitede dersini başlatmayı becerebildik. Onun dışında diğer etkinlikler var.

Diğer konularda da böyle davranmazsak bilgisayar destekli tüm hizmetlerimiz gider. Zaten gidiyor, başladı, çoktan başladı. Halbuki, arazi bilgi sistemi dediğimiz sisteme ilişkin tüm hizmetler, bilgisayar desteklisi, desteksizi, şusu, busu, bütün dünyada harita mühendisliği alanı dediğimiz alanın hizmetleridir. Teknolojik gelişme mühendislik alanına girerken öncelikle bu alanlardan girmiştir. Kentsel yönetimde olsun, kırsal arazi düzenlemesinde olsun, onun dışındaki diğer iletişim ve bilgi sistemlerine temel oluşturmada olsun, daima bu meslek sahip olabilirse Türkiye'de temel işlevi görecektir. Gecikmeler olduğunu görüyorum, onun için bu noktaya da böyle değinmek istiyorum.

Bana göre temeldeki sorun nedir? Arkadaşlarımızın söylediğini çünkü bir çözümle bağlantı kurarak biraz somut, biraz soyut bir çerçeveye oturtmak istiyorum. Yüksek öğretimde mesleğimiz kendi kendini üretmenin yolunu bulmazsa işler kötü. Ne demek kendi kendini üretmek? Üniversitedeki akademik kadrolarımız, genç kadrolarla beslenebiliyor mu? Yanıt, hayır; böyle söylendi. Genç kadrolar, akademik özgürlük ortamında her türlü araştırma ve bilgi üretimini, bilgi aktarımını yapabiliyor mu? Arkadaşlarımız "Yapamıyor" demediler, ben söyleyeceğim, nedenini de söyleyeceğim, "Yapamıyorlar, yapamazlar" 6 ay sonra 1 yıl sonra kadrosu yenilenecek. Yardımcı doçent en çok iki yıl sonra kadrosu yenilenecek. Böyle bir akademik özgürlük ortamı olmaz arkadaşlar. Kaldı ki Türk personel sisteminde -böyle söylemeye de yetkiliyim, çünkü o konuda özel bir eğitim de gördüm ben hep mesleğimin kenarındaki alanlarda çalışmayı sevdim- böyle bir düzen yoktur. Böyle bir şey yenilerde başlıyor, Anayasaya aykırı olduğu anlaşıldı, sözleşmeli personel dendi, kamu görevlilerinde dendi, tartışılıyor; ama bu üniversitelerde 1981'den beri bu rezalet var hiç sesimiz çıkmadı. Bunun tez elden düzeltilmesi gerekiyor. Ne oldu üniversitelerde? Nuri Beyin kadro listesine göre kaç kişi, 2 profesör, 4 doçent, geriye temel kadro yani bu 2 profesör 4 doçent kalıyor, altındaki 16 tane yardımcı doçent, 16 araştırma görevlisi.. Her neyse sayılar sınırlı da olsa bunlar geçici personel, bugün var yarın yok. Yani üniversite akademik kadronuzun altı yok. Bunlar genel sorunlar ama, özelde harita mühendisliği alanındaki yüksek öğretimi büyük ölçüde ve

olumsuz yönde etkileyen sorunlar. Onun için bunlara değiniyorum; altı olmayan bir kadro ve olanı da geçici olan bir kadro. Hangi koşullarda araştırma yapacak ben size söyleyim: Seçeceği araştırma konusunu seçerken atılır mıyım, atılmaz mıyım? Diye düşünmek zorunda.

Tabii bu çerçevede mesleğin üniversite ortamında kendi kendini yeniden üretmesi çok sınırlı ve zordur.

Kısaca üniversitedeki çevre koşulları diye bir bağlantı yapmak istiyorum. Çok şeye değinmeyeceğim, ama üniversitelerde akademik özgürlük ortamının bulunması gerektiğine değinmek istiyorum. Akademik özgürlük ortamı, özgürce, bilimsel bilgi üretme ortamıdır. Böyle bir ortam üniversitemizde yeterince yoktur. Söylediğimiz koşullarda bu nedenlerle yoktur, burada zaman darlığı nedeniyle değinmediğimiz gerekçelerle de yoktur. Ben size bir küçük örnek söylemek istiyorum. YÖK, 1982 yılında bütün üniversitelere bir genelge göndermiştir .Ben bir üniversitedeki bir uygulamayı biliyorum, şu şu şu kitapları kütüphanelerinizden çıkarın, imha edin demiştir. O zaman benim bulunduğum üniversitede -adını da söyleyim Karadeniz Teknik Üniversitesinden- bu kitaplar kütüphaneden alınmıştır ve yakılmıştır. Böyle üniversite olmaz. O kitap Said-i Nursi'nin kitabı da olabilir, yakılamaz. Gerekli ise üniversitede bulunur. Araştırma için bütün kitaplar, bütün dergiler ilgililere açık olur. YÖK ne yapmış, ben bütçe görüşmelerini izliyorum, çok övünüyorlar, YÖK'ün bulunduğu yer de, Ankara'nın uzak bir bölgesinde, büyük bir kitaplık kurmuş, dünyadaki kitaplıklarla ilgiliymiş. Kardeşim senin üniversitelerine kaç dergi geliyor ve her yıl kaç kitap alınıyor? Bütün üniversiteler bunlardan şikayetçi. Arkadaşlarımız belki de zaman darlığı nedeniyle değinemediler.

Bu konuya ilişkin bilgilere değinmeden, buradan bir noktaya geçmek istiyorum, o da güvenlik soruşturması konusu. Sadece genç kadroların önü 6 ay, 1 yıl, 2 yıl gibi sürelerle kapatılmıyor, güvenlik soruşturması denen bir yolla da kapatılıyor. Şunu net olarak söylüyorum arkadaşlar, bu benim çalışma alanım şu anda İnsan Hakları Derneğinde, güvenlik soruşturması yönetmeliği şu anda mevcut yasalarımıza aykırıdır. Hiçbir yasada yeri yoktur. Sayın Başbakan da böyle bir güvenlik soruşturması yönetmeliğinin hangi yasaya dayandığını bilmediğini Türkiye Büyük Millet Meclisinde söylemiştir; ama kendisi böyle bir yönetmeliği, eski yönetmeliği kaldırıp yenisini düzenleyerek gene yürürlüğe koymuştur. Gizli olan bu yönetmeliği biz biliyoruz, herkes biliyor, basında da yayımlandı. Üniversite akademik kadroları için göreve başlamada, yardımcı doçent olmada, doçent olmada ve profesör olmada güvenlik soruşturması vardır. Akademik özgürlükle uzaktan yakından ilgisi olan bir iş değildir, ayrıca yasal değildir.

İkinci husus, Türkiye Cumhuriyeti, Uluslararası Çalışma Örgütü ile ilgili olarak eşitli sözleşmelere imza atmış bir ülkedir. 111 sayılı ILO Sözleşmesi, mesleğin ve hizmetin gerektirdiğinin dışında ayrımcılığa karşıdır. Bu yüzden ILO toplantılarında, gerek 1402'likler sorunu için olsun, gerek bu tür uygulamala konusunda olsun, Türkiye eleştirilmektedir. Bunun, öncelikle üniversitelerdeki uygulamasının tamamen ortadan kaldırılması gerekir. Ayrıca da genç kadroların sürekli çalışabilir biçimde atanması gerekir.

Bir iki cümle ile bir bağlantı yaparak bitireceğim; o da temel insan hakları belge-

leridir. Temel insan haklarının birçoğuna Türkiye Cumhuriyeti imza atmıştır. Bunlar da, gerek genel olarak eğitim konusunda olsun, gerek özel olarak yüksek öğretim konusunda olsun, bazı temel haklar vardır ki, akademik özgürlükleri destekleyici haklardır.

Bir noktaya değinerek bitirmek istiyorum. İnönü'nün Cumhurbaşkanlığı zamanında 1949'da imzalanan bir insan hakları belgesi vardır, ona bağlı kararda insan haklarının, temel hakların ve özgürlüklerin bütün öğretim kademelerinde öğretim, eğitim ve tartışma konusu yapılması istenmektedir. Ben bunu çok yararlı bir nokta olarak görüyorum. Bütün üniversitelerde -bizim mesleğimize ait bölümler de dahil öğrenilebilir ve tartışılabilir olmasını diliyorum. Çok teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Özen. Özellikle üniversitelerin bugün içinde bulunduğu durumu çok genel çizgileri ile yansıttınız, Teşekkür ederiz.

Akademik özgürlükten bahsettiniz. Sırası gelmişken birkaç cümle ile bir ek-lenti de ben yapmak istiyorum. Gerçekten bugün üniversitelerde eğer nitelik sorunu varsa başka faktörlerle birlikte üniversitelerde; başka sözcüklerle söyleyeyim; bazı mekanizmaların çalışmamasından da büyüklük ölçüde etkilenmektedir. Bunlar nelerdir? Bu mekanizmalar: Kararların oluşturulma süreci çok önemli. Şimdi üniversitelerde bir rektör atanıyor, bu sanki bir lise müdürü, yahut ilkokul müdürü gibi üstten aşağı bir karar mekanizması oluşuyor; yani, Rektör ne derse Dekan onu gerçekleştirmek zorunda, Dekan ne derse bölüm başkanı onu gerçekleştirmek zorunda. Bunun alternatifi nedir? Bunun alternatifi: Bu düzenlemeleden önceki sağlıklı üniversite düzeni. Bu şuydu: Çok önemli üniversite çalışmayan veya sadece öğrenci olarak bulunan arkadaşlarımız bunun ne derece önemli olduğunu anlamakta güçlük çekebilirler; ama, son derece, üniversitenin sağlıklı bakımdan çalışması açısından son derece önemli bir konu: Karar mekanizmalarının kurallarla ve Danışma Kurulları değil tabi, İcra-i kurullar, Fakülte Kurulları, Fakülte Yönetim Kurulları. Bugün de var bu isimler; fakat, bunlar; icra-i yani kesin karar veren kurullar değil. Orda görüşülür karar bile alınmaz ve bugün bakın bu düzenlemelerden sonraki bütün kurul kararlarına bakın, hemen hemen hiç birinin altında bir muhalefet şerhi göremezsiniz. Böyle karar mekanizmaları olmaz. Oysa eski kurullarda, pek çok şey tartışılır arkasına sayfalarca muhalefet şerhleri yazılırdı. Bunun nedeni? Gayet tabii, isabetli kararların verilmesi. Bu kararların ancak, böyle mekanizmalarla oluşur. Gelecekte inşallah bu mekanizmaların yeniden sağlıklı kurulacağına inanıyorum.

Tekrar bu vesile ile Haldun Özen'e teşekkür ediyorum. Dinleyicilere yeteri kadar zaman kaldığını sanmıyorum; ama, yine de saat 12.30'a kadar, dinleyici; özellikle genç arkadaşlardan, Harita Mühendisliği Eğitimi sorununa ilişkin eleştirilerini, görüşlerini, altını çizicekleri sorunları ve çözüm önerilerini rica edeceğim. Yalnız daha fazla konuşmacının burada söz alabilmesi için burada kısıtlamak durumundayız; mesela 3 dakika civarında kısıtlarsak herhalde yaklaşık 10 kişinin burada görüş belirtmesi mümkün olur.

Birşey istirahat ediyorum; Sayın Ergin'in galiba küçük bir notu var. Biriki dakika içinde bu şeyi eklemesini istiyorum, lütfen. Buyurun Sayın Ergin.

Doç. M. Nuri ERGİN (Y.Ü.)- Efendim, çözüm önerilerimiz de beraber getirmemiz arzu edilmişti ben zaman darlığı sebebiyle zaten çok şey söyleyecektik, söyleyemedik, kusura bakmayın. Bu benim ana bilim dalı ve bilim dalları bakımından ayırım konusunda bizim dalı ve bilim dallarlı bakımından ayırım konusunda bizim bölümün bulunduğu eğitim kurumları ile birlikte tartışılıp, sonuca varılması için bir öneri olarak önerdiğim şekildir, bunu size takdim etmek istiyorum.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Bize bir açıklama yaparmısınız?

Doç. Dr. M. Nuri ERGİN (Devamla)- Görünüyor belki arkadaki arkadaşlar göremiyorlar, bu duruma göre arkadaşlar; 8 Ana Bilim Dalı oluşmakta ve bilim dalı olarak da tahmin ediyorum ki; 18-3, 4-7, 10-13, 15-18, 20-22 bu en aşağıdaki uzaktan algılama ve foto yorumlama bilimi diye adlandırılan ana bilim dalı konusu, benim edindiğim bilgiye göre bundan 2 yıl kadar önce; 3-4 bilim kurulu müessillerinin toplanıp da üzerinde anlaşılmadıkları bir husustur. Ben ona da hemen kısaca değinmek istiyorum. Biraz önce gösterdiğim; 29 Ana Bilim Dalı, 75 Bilim Dalı örneği karşısında neyi paylaşamadığımızı ben anlayamadım. Yani, bir Ana Bilim Dalı fazla olmuş veya eksik olmuşun münakaşası niçin yapıldı iki sene önce, buna bir anlam veremedim; ama, ben de yeni öğrendim bu konuyu. Onun üzerinde bende yoktu bu, benim önerimde. Duyar duymaz ekledim. Varsın bir ana bilim dalı fazla olsun, niye öbür bilim kurulundaki meslekdaşlarım bunu kabul edemediler buna da bir anlam veremedim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Ergün. Evet, burada çizilen çerçeve içerisinde, kişileri ve kurumları hedef almaksızın görüş bildirmek isteyenler ve konuşmacılara soru sormak isteyenler; lütfen işaret buyursunla. Buyurun Hüseyin Bey.

Sayın Uğurlu siz söz hakkınızı dün fazlasıyla kullandınız; acaba ben sizden rica etsem de genç arkadaşlar lehine feragat edebilir misiniz? Çok teşekkürler, mutlaka ilginç şeyler söyleyeceksiniz; ama, genç arkadaşlara söz versek daha uygun olacak. Teşekkür ederim. Buyurun Hüseyin Bey.

Hüseyin BAŞAKLI (Ankara Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü)- Her ne kadar harita mühendisi olduysam da daha yeni mezun olduğum için bazı şeyler sıcak kaldı o yüzden değinmek istiyorum.

Öncelikle, liseden gelen öğrenciler üniversitelerde nasıl görülüyor; o konuda bilgi vermek istiyorum.

Bir hocamızı aynen şu deymi kullanmıştı: "Sizler, bize devredilen birer enkazsınız, uçurumdan yuvarlanan bir araba biz de ona biriki çekiç vurup mezun ediyor-

ruz." Daha sonra bazı şeyler var mesela; öğrencinin araştırma yapmasına dair. Laboratuvarlarda falan, öğretmenlerimiz her ne kadar izin veriyorlarsa da gene de ufak tefek bazı. ("Duyulmuyor" sesleri.)

Hüseyin BAŞAKLI (Devamla)- Mesela, en ufak bir örnek vermek gerekirse; öğretmenlerimiz derdi işte, aletlerle rahat çalışın, örnek yapın, bizim verdiklerimizle yetinmeyin. Ben aynı zamanda Tapu Kadastro Meslek Lisesi mezunu olduğum için, bir sene de Devlet Dairesinde çalıştığım için meraklı idim; inerdim laboratuara bir T2 alayım, bildiklerimi daha geliştireyim, o gün gördüklerimi daha perçinleyim; ancak, laboratuardan T2 almak için bölüm dışında laboratuarda çalışan memurun iznini almak gerekiyordu ki, bu pek mümkün olmuyordu. Gerçi o zaman aramızda münakaşa çıkıyordu ve yine poligonlar veya bir kur tesis etmek için bazı ufak tefek araçlar gerekiyordu ki bu da yine büyük münakaşalar sonucu ve kendi cebimizden yani, kendimiz alıyorduk mesela, poligon kazıklarını, çivileri şunları bunları, boyaları hep şunları, tüm masrafları kendimiz; tabi, ufak tefek şeyler ama, yani bunlarla meşgul olmamamız gerek diye düşünüyordum. ("Duyulmuyor" sesleri.)

Hüseyin BAŞAKLI (Devamla)- Karadeniz Teknik. Yine bir; mesela, dediler ki; evet hocalarımız hep karşıda.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Özür dilerim, bir şey hatırlatayım. Tekrar ve sizden sonraki arkadaş, lütfen kişileri ve kurumları hedef almaksızın ve sonunu genel bir çerçeveye yerleştirerek, genelse. Öbür türlü vaktimiz yetmeyecek, özür dilerim. Buyurun Hüseyin Bey.

Hüseyin BAŞAKLI (Devamla)- Şimdi bir de şu sorun var: Mühendislik, sadece Harita Mühendisliği görsün mü? Görmesin mi? Mesela, ben mukavemet gördüm, dinamik, statik onların görülmesi yanında; onların görülmesi taraftarıyım. Çünkü, ben bir makine mühendisiyle, bir inşaat mühendisiyle beraber geldiğim zaman bir metal yorulması nedir? denildiği zaman, ben o konuda cahil kalmamalıyım. Yalnız hocalarım, özel değil o bölümler -Geliyorlar, diyorlar ki; bizim size bölüm vereceğimiz, yani size ders vereceğimize bir sınıf yerine 10 tane bizim sınıftan ders verelim. Aslında size ders vermeyi istemiyoruz; ama, bu görev bize verildi ve bunu biz yerine getireceğiz. Yani, hocalar, bize başka bölümlerden gelen hocalar ta baştan isteksizler ve bu isteksizliği bize en başında iletiyorlar. Bu konularda artık çözümler galiba. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz, Sayın Hüseyin Başaklı'ya teşekkür ederiz. Başka söz isteyen?

Buyurun, Gülay Gültepe; öğrenci arkadaşımız, galiba öğrenci açısından eğitim sorununu irdeliyecek. Teşekkür ederiz, buyurun.

Gülay GÜLTEPE (Karadeniz Teknik Üniversitesi Jeodezi Fotogrametri Mühendisliği Bölümü 3 üncü sınıf öğrencisi)- Benim belitmek istediğim bazı şeyler var.

Gülay GÜLTEPE (Devamla)- Öncelikle söyleyeceğim bazı şeyler için hocalarımdan, büyüklerimden af diliyorum.

Bölümümüzde bazı dersler var; ki, biz bu derslerin çoğunu vermekle yükümlüyüz, şu durumda öğrenci olduğumuza göre. Örneğin; Jeodezik astronomi dersi. Birinci dönem bu dersi gördük. En iyi şekilde çalıştık, vermeye çalıştık. Kantinde derse hazırlandığım bir gün, bölüm başkanı hocamız yanıma geldi. Sınava hazırlandın mı? diye sordu. Evet hocam hazırlandım dedim. -Peki dedi; okulda seninde derslerin iyi olduğuna göre, asistan kalmak gibi bir niyetin var mı? dedi. Ben de o zaman şöyle cevap verdim. Hocam, herşeyden önce Jeodezik Astronomi dersinden size konuyu açarak başlayayım. Bu dersi öğreniyorum; ama, niçin öğrendiğimi bilmiyorum; çünkü, yıldızlara rasat yapma diye bir imkanım olmadı, enlem, boylam tayini ezberliyerek sınava girdim, bütün bunlar doğrultusunda belki okuldan mezun olacağım, mezun olduktan sonra da asistanı bırak, öğrencilerime hele Jeodezik Astronomi dersine girersem ne vereceğimi bilmiyorum, onun için şu an da kararsızım." dedim. Ne demek istediğimi bilmem anlatabildim mi size ama, çok önemli olan bir şey daha var: Bilgisayar diyorsunuz, İngilizce diyorsunuz. Tamam biz de bunlara istekliyiz, öğrenmek isteriz, imkan yarattığınız ölçüler dahilinde; ama, belki büyük kurumlara kalmış bu iş, bir İngilizce öğrenimi. Bugün İngilizce kredisiz duruma getirildi. İngilizce dersi. Benim şanssızlığım, hazırlığı olmayan bir üniversiteyi kazanmam bu durumda, hazırlık sınıfı olmayan bir üniversiteyi kazanmam. Neden bütün üniversiteler aynı seviyeye getirilmiyor? Neden, öğrenci üniversiteden mezun olduktan sonra İngilizce bilir seviyeye getirilmiyor da? Mühendis olduktan sonra İngilizce bilmesi aranıyor? Benim şanssızlığım İngilizce hazırlık sınıfı olmayan bir üniversiteyi kazanmaksa o zaman mezun olduktan sonra da yeterli İngilizce kursu verecek, eğitimi verecek maddi imkanının olması gerekir.

Bir de şuna değinmek istiyorum: Bilgisayar dedim. Geçen dönem ikinci sınıfın ikinci döneminde, bilgisayar uygulama dersimiz vardı. Tabi bu arada, arazi uygulama dersimiz vardı; derslerimiz çok yoğundu. Bilgisayar dersimizde haftada bir saatlik uygulama kısmı vardı. Bu haftada bir saatin dışında ben, diğer derslerimden çok büyük bir özveride bulunarak PC laboratuvarına gidecektim, randevu alacaktım; tabi, bu arada bir de ramazan davaları çıktı. Orda bulunan hocam; "işte orucum, aklıktan ölüyorum çabuk olun çocuklar" gibi bizi cendereye soktu. Ne bileyim bunun dışında bir sürü şey. Ben bu tür bir ortamda ne kadar istesem de PC laboratuvarında girip de, diğer derslerimden yeterli özveride bulunarak kendimi eğitmem; bilemiyorum ne kadar başarılı olabilirdim, elimden geleni yapmaya çalıştım; ama, şu anda özellikle de geçen gün bilgisayar konusunda burada söylenenler karşısında çok yetersiz olduğumu anladım.

Bir de; izninizi rica ediyorum hocam. Sayın Andaç Beyin söylediği bir şeye değinmek istiyorum. İki yıl üniversite korosunda yer aldım. Elimden geldiğince sanat etkinliklerine katılmaya çalıştım. Fakat, bunların sonucunda, müzik

öğretmenimden, müzik hocamdan; finallerin rastgeldiği, ikinci vizelerin rastgeldiği, birinci vizelerin rastgeldiği zamanlarda; inanırmısınız hiç bir destek göremedim. Ta kalktık Elazığ'lara yarışmalara gittik, yarışmalardan geldik finallerle karşılaştık, hiç bir hocadan destek göremedim. Sabahlara kadar ders çalıştım, kalktım sınava girdim. Alacağım not da belli idi, herhalde biraz bilgi birikimim vardı ki, geçtim. Bilemiyorum, yani bu tür sanat etkinliklerini yapan öğrencilere de üniversitede hiç bir şekilde destek olunduğundan yani; taraftar değilim, sanmıyorum, görmüyorum çünkü, yok hocalarımızdan öyle bir destek gelmiyor. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Gültepe. Teşekkür ederiz.

Güzey Gültepe'nin Jeodezik Astronomiyle ilgili yakınmasının muhatabı kişiler belirtmeyin dedim; ama, muhatabı özellikle benim. (Gülüşmeler). Bu bir başarısızlık olarak değerlendirilebilir, bir dersin amacını, konusunu iyice anlatamamışım demek ki. Fakat bir şey, kendimi mazur göstermek için, bir şey söylemem gerekir: Haftada iki saat toplam 14 veya 16 hafta bunun zaten iki haftası ara sınavdır, geriye kalan şeyin içerisinde küresel astronominin aman şu da eksik kalmasın, bu da eksik kalmasın diye bir çok şeyleri sıralamak durumundayız. Bir de ayrıca, eğer Gülay Hanım gibi, folklor meraklısı ise kopukluk zaten kendiliğinden olacak, tabii ki, istediğimiz kavram oluşmayacak. Teşekkür ederim. Başka söz isteyen? Buyurun, lütfen isminizi söylemisiniz?

Yılmaz ARAS (Cumhuriyet Üniversitesi Tokat Ziraat Fakültesi Öğretim Görevlisi)- Şuna değinmek istiyorum, özellikle Kamu Sektöründeki arkadaşlara; gerek mühendislik eğitiminden gelen arkadaşlara gerek Teknikerlik Eğitiminden gelen arkadaşlara; staj davası. Şunu yapılmasın yani, bugün gel arkadaş tamam, sen benim yanımda staj yap, ben bunu şimdiden kabul ediyorum. Kırk gün sonra gelipte defterini al demesin. Yani, biraz önceki arkadaşlarımız uygulamanın olmadığından yakındılar, biz de öyleydik. Fakat istenirse bir takım şeyler sağlanıyor ve bu stajyerlik süresi içerisinde elbette ki, zaman müsait olunacak, yıldız gözlemi yapılmıyacaktır veya laboratuardan alet alamıyacaktır her önümüze gelen arkadaş da istediği vakit istediği kadar zaman alet ayırma söz konusu mümkün değildir. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Biz de teşekkür ederiz.

Arkadaki arkadaşım; isminizi duyamadım. Lütfen burada kendinizi tanıtır.

Gürkan ÖZ (İstanbul Teknik Üniversitesi Jeodezi Fotogrametri Mühendisliği Son Sınıf Öğrencisi)- Biraz önce konuşmaları dinlerken Sayın Kaynak Beyin, Mühendis tanımı yaparken çok duygulandım. Fakat sonradan Sayın Özen Beyin açıklamalarında, üniversitelerimizde bulunan, yapılan baskıları duyduktan sonra sanırım Kaynak Beyi de, böyle bir mühendis yetiştirme olanağının Türkiye Üniversitelerine olmadığına görmüştür, sanırım.

Türkiye Üniversitelerinde, değil bizim bölümümüzün eğitimi; tüm üniversite eğitiminde, lise eğitimi seviyesinde. Değerli hocalarımız var muhakkak; ama, şunu

görüyorum ben, öğretim üyeleri derslere geliyorlar, ellerinde belgeleri, ders notları sanki lise öğrencisine ders anlatır gibi tahtaya yazıyorlar ve dersi bitirip gidiyorlar. Bunun nedenini tabii ki, bu ayrı bir konu o nedenle ben bunu geçiyorum.

Bir de şu dikkatimi çekiyor; Sayın Ergin Bey, derslerde öğrencilerin Türkçe bilmediğini, sorduklarımızın, sorduklarımızı anlatamadıklarından bahsetti. Sınav kağıtlarında göremediklerinden bahsetti. Acaba, öğrenciler niye ezberci oluyor? Sanırım, derslerde anlatılan konuları uygulamalı bir bölüm olduğumuz için teoride kalması anlatımı zorlaştırıyor. Demin arkadaşımız da bahsetti; yıldız gözlemesi yapmadık, yapamadım ben dedim. Acaba, öğrenci yıldız gözlemesi yapabilse idi, görebilse idi imtihanda, sınavda çıktığı zaman onu anlatabilir miydi, anlatamaz mıydı? Burası biraz düşünülmesi gerekir.

Şu var bir de; ders konuları anlatılırken, eğitimcilerimizin yaptıkları en büyük hata şu; bize ders anlatırken şu imtihanda muhakkak çıkar. Çok önemli, iyi öğrenin imtihanda çıkabilir. Acaba, biz sınavla mı biz meşgul oluyoruz yoksa ileriye, hayata mı yetiştiriliyoruz?

Bir nokta daha var: Bizim harita mühendislerinin eli, kolu, ayağı aletlerimizdir. Aletlerimizi yeterince kullanamıyoruz; çünkü, yeterli değil. Bunu bölümlerimizin sorunu olarak görmüyorum. Üniversitelerin sorunu. Ancak, şu var ki, aletle araziye çıkmaya hazırlandığımız zaman özellikle ilk yıllarda, birinci sınıfta; hocalarımız alet işte bu kadar pahalı, şu kadar; 15 milyon, 20 milyon. Kırarsanız, ederseniz ödetiriz, mödetiriz gibi zorlayıcı ve ürkütücü yaklaşıyorlardı. Birinci sınıf öğrencisi, üniversiteye yeni girmiş bir öğrencinin böyle bir şeyin karşısında alete nasıl bakar. Korkar, yaklaşamazdı; acaba, düşürür kırarız, ödermiyiz? Ödeyebilir miyiz?

Birde şu var efendim: Sayın Koçak Hocamız bahsetti, araştırmaya yönelik öğrenci gelmiyor diyor. Efendim, ben meslek lisesinden gelen arkadaşlarımızdan dinledim, bir olay var: Birinci derecenin nirengi tesisi, yeraltı tesisini; biz son sınıfta gördük, bize gelindi, bu böyle böyle böyle yapılır, tesis edilir, dendi gidildi. Lisede, Harita Kadastro Meslek Lisesinde, hoca gelmiş bunu böyle anlatmış, çocuklar bugünkü konumuz Birinci derece nirengi yeraltı tesisi- Nasıl yapılabilir? Öğrenciler çeşitli fikirler öne sürmüş, çeşitli yollar şey yapmış, yanlış veya doğru; sonra da öğrenciler bulmuş dağa nasıl tesis edildiği; ama, üniversitemizde bu yapılmıyor. Yani, bir eğitimci gelip de şu nasıl olabilir? Nasıl yapılabilir? Diye öğrencilere bulmasını hiç düşünmeden, kendi notlarından yazıyor, öğretiyor, görünüyor ve gidiyor. Sonra, arada sırada sınıflara geldiklerinde, araya da yoklama yapınca, öğrenci de boş olunca, öğrenciler suçlanıyor. Öğrencilerin hatası var, muhakkak var; çünkü, bu hata da öğrencilerden değil öğrencilerin yetiştirilme tarzından. Bilmiyorum ben, üniversitelerde öğretim üyesi ile öğrenci arasındaki ilişkiler nasıl? Öğrenci ile öğretim görevlisi arasındaki ilişkiler çok sınırlayıcı; şöyle ki, şimdi kesinlikle karşı, iki tarafın da suçu yok, kabul ediyorum. Öğretim üyesi gelin görüşelim diyebilir, yani her zaman kapımız açıkdıyebilir ama, üniversitelerimizde öyle bir şey var ki, hocaların kapılarında görüşme saatleri şu, şu, şu. Tamam uyulmuyordur, ben uyumam der; ama, öğrencide birtepki yaratıyor, demek ki, bu saatler bizimle görüşmem. Girersem ne cevap alabilirim? Böyle, üniversitenin kendi sorunu olan konular da öğrencileri, öğretim üyelerinden uzaklaştırıyor. Çok teşekkür ederim.

(Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Çok teşekkür ederiz. Evet, siz buyurun.

Caner EDİP- Tapu Kadastro Ankara Bölge Müdürlüğü)- Efendim, ben kısa bir konuya deyineceğim. Ortak dil konusuna değineceğim.

Acaba, biz üniversitelerle kamu arasında niye bir ortak dile sahip değiliz? Şöyle bir örnek vereyim: Ben okulda iken, çekil öğrendim, piyasaya geldim Şakül oldu. Tül dediler, kenar ölçmeleri dediler piyasaya geldim, Kamuya geldim, Tül oldu. Gözlem öğrendim. Rasat oldu. Açıklık Açısı, Semt oldu.

Efendim, neden bir ortak dilimiz yok? Biz neden anlamıyoruz acaba? Buna bir çözüm getirilebilir mi? Teşekkür ederim. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Biz teşekkür ederiz.

Tabii, eğitim sorunu dediğimiz zaman çok geniş açıdan, çeşitli açılardan demek gerekir; ama, biz burada sadece birkaç açıdan bakabildik. Çok önemli bir sorun tabii. Eğitimcilerin dikkatine sunulur. Teşekkür ederiz. Evet, siz lütfen.

Ulaş KAYA (İstanbul Teknik Üniversitesi Öğrencisi)- Üniversitelerde ve bölümümüzdeki en önemli sorunu ben dile getireceğim.

Üniversitelerimizde ve bölümümüzde şu sorun var: Önemli olan ders geçmek diye düşünülüyor. En büyük sorun bu. Dersi öğrenmek değil bizim istediğimiz; gerçek harita mühendislerini biz derslerini öğrenmiş Harita Mühendisi istiyoruz.

Önemli olarak bir konuda şu var: Jeodezi ve fotogrametri mühendisliği fakülte olmalı bence ve bölümlere ayrılmalı. Kamu ve Özel Sektöre yanıt verecek bölümlerin öğrencileri yetiştirilmeli bence. Bir de liselerden iyi öğrenci gelmiyor deniliyor; Bundan dolayı Türkçe ve benzeri dersler getiriliyor, bunlar üniversitelerin sorunu değil, bunlar üniversitelerden önceki öğrenim birimlerinin sorunu. Bunlar geliştirilmeli, bunlar düzeltilmeli. Ders saatlerimiz azaltılmalı ve gözleme dayalı derslere ağırlık verilmeli. En önemlisi bu. Madem aletimiz yok, bundan dolayı biz video ile bunları öğrenmek zorundayız. Bir de söylemek istediğim şu var: Biz üniversitelerde akademik özgürlük ve en önemlisi demokrasi istiyoruz. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz. İzninizle yalnız bir tek konuşmacıya daha söz hakkı tanıyacağım, ondan sonra; evet siz buyurun. Ondan sonra da konuşmacı arkadaşlar buradaki görüşmeler daha sonraki, kendinden sonraki konuşmacının ortaya attığı konu ile ilgili kısa görüşlerini istiyeyeceğim.

Muzaffer MUTLU- Hocalarımız, Sayın Hocalarımız hep öğrencilerinden yakındılar. İyi eğitim veremediklerinden; acaba, hocalarımızdan öğrenmek istediğim şey var. Kendilerini eğitime yönünde yani, pedagojik anlamda söylüyorum kuşkusuz çok değerli hocalarımız. Kendi konularını biliyorlar; ama, pedagojik yaklaşım, anlam biçimi, dersi veriş şekli üzerinde ne düşünüyorlar? Ben bu konuda birşey anlatmak istiyorum.

Sayın meslekdaşımız Andaç Bey, Tasarı Geometri dersinden yakındılar. Bundan

anımsarsınız, piyasada satılıyor "Sinir Küpü" diye, satıldı bu, piyasaya çıktı. Bunu bir Macar Mimar Öğretim Üyesi, hocalara öğrencilere, Tasarı Geometri dersini nasıl daha iyi anlatabilirim amacıyla tasarlamış. Bu gayreti gösteren hocalarımız var mı. Bu eksikliği kendinde duyan.

Bir de, yabancı dil dersi o kadar yakıcı bir biçimde hissettiriyor ki, pratik hesap makinalarımızın, prospektüslerini dahi anlayıp çözemiyoruz, onu tam kapasite kullanamıyoruz. Bu konuda da gerekli özen gösterilmiyor. Teşekkür ediyorum.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Biz teşekkür ederiz Sayın Mutlu.

Çok hızlıca konuşmacı arkadaşlardan kendilerinden sonra konuşan veya dinleyicilerin sorularına yanıt olmak üzere görüş rica ediyorum.

Sayın Tevfik Ayan ekleyeceğiniz bir husus var mı? Lütfen bir-iki dakika içerisinde özetler misiniz?

Prof. Dr. Tevfik AYAN (İTÜ)- Efendim, ben hemen benden sonra söz alan Andaç Kaynak Beyin konuşmalarını biraz daha açarak sözüme başlamak istiyorum. Ben kendi konuşmamda çok kısa olarak, yasanın öğrencilerimizi geleceğin ülke kaderini olumlu yönde etkileyecek yöneticileri olarak hazırlamaya elvermediği şeklinde kısaca bağlamıştım. Arkadaşımızın güzel bir üslupla, daha güzel açıkladı; gelgelelim sonuçta bize mühendisliğin niteliklerini saydıktan sonra, bize böyle mühendisler yetiştirin diye sözlerine bağladı. Yalnız böyle bir isteğin sadece öğretim kadrolarından beklenmesi bence biraz haksızlık olur. Yüksek Öğretim bir bütündür. Okulıyla, öğrencisiyle, laboratuvarlarıyla, hocasıyla içinde yaşadığı büyük şehiriyle ve bütün yüksek öğrenimi düzenleyen yasaları ile ülkedeki geçerli tüm yasalarıyla, yönetim biçimi ile ülkede uygulanan demokrasi ile yakından ilgilidir; ancak, bu koşullar daha doğrusu kısa olarak söyleyecek olursak, ortam uygun olursa böyle mühendisler yetişir. Sonra öğretim malzemesi insan olan bir mekanizmadır. Bu nitelikleri vereceğimiz arkadaşlarımızın da, adayların da bu nitelikleri almaya hazır olmaları lazım. Onların, kendi benim saydığım sorunları vardır. Bir öğrencinin ekonomik maliyeti, kendisi öğrenci olmayanların öğrenci çocukları vardır. Onlar, onların sorunlarını, ekonomik sorunlarını çok yakından biliyorlar, hepimiz biliyoruz. Biz öğrencilerimizin Cumartesi-Pazar günleri teodolit sırtlarında harçlıklarını kazanmak için çalıştıklarını da biliyoruz. Bu öğrenciyi siz konservatuvara gitmiyorsunuz, tiyatroya gitmiyorsunuz deyip de suçluyacak durumda değiliz. Kaldı ki, bizim de bu toplumun bir parçası olduğumuz unutulmamalı, bizim de bu alanlarda kuşkusuz eksikliklerimiz var. Bunları söylemekten de kaçınmıyoruz. Sonra, hemen genç arkadaşlarımızın sözlerindeki bazı notlar aldım; bunların tümünde arkadaşlarımız haklı. A'sından Z'sine kadar, bizim şahsımıza yöneltilen eleştirilerde de kendileri haklı; eğer, bu eleştiri varsa kuşkusuz bir haklılık payı vardır. Bunları kabul etmemek doğru değil, derslerin tartışmalı yapılmadığı, tahtaya yazılıp gidildiği vesaire; ama, genel sorunlardır; ama, özel sorunlardır; ama, burada söylendiyse bir defa hepsi doğrudur. Ben buraya çıkarak bunları dile getiren arkadaşlara teşekkür ediyorum.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Kaynak.

Andaç KAYNAK (Özel Sektör)- Ben, özellikle söylediklerimin bu kadar yankılanmasından gerçekten büyük gurur duydum. Ben hepinize teşekkür ediyorum. Ayhan Bey katılırsa teşekkür ediyorum. Genç arkadaşlara da teşekkür ediyorum. Orada bir ışık gördüm; Gülay Göltepe, alnından öpüyor, teşekkür ediyorum. İyi mühendis olacaksınız kızım.

Hemen ilave edeceğim bir şey var: Demin söylerken unuttum, bu rakarda sattığımız iki şey var. Bu rakarda diyorum, bu meslekte. Rakam ve çizgi. Rakam ve çizgisi iyi olmayana ben mühendis demek istemiyorum. Hasbelkader bir dönem kadastro hocalık yaptım. Not puanım 80 ve 20'li düzene veriyordum. Bunun üzerinde ısrarla vurgulamak istiyorum. Şu ders böyle okunsun, bu ders böyle okunsun demek istemiyorum. Ben 30 yıl önceki öğrenimimdeki hukuktan bahsettim, kartografyadan bahsettim. Bir kartografiya dersinde benimle beraber olan arkadaşlarım gayet iyi bilirler, bir yıl boyunca ağırlığı çizime vermiştik. Böyle ders almak istemiyorum. Hocalarıma katılıyorum, hocalarım elbette yol göstericidir, öğreticidir, eğiticidir. Arkadaşlarımdan bekliyorum, kendi kendilerini eğitmekten, kendi kendilerini yetiştirmede büyük çaba sarfetsinler diyorum. Hepinize saygılar ,sevgiler, başarılar diliyorum.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ediyoruz. Sayın Koçak ekliyeceğiniz bir husus var mı?

Doç. Dr. Erdal KOÇAK (KTÜ)- Teşekkürler, ben saptamalarımı yaparken, üniversiteye giren öğrencilerin nitelikleri konusundaki görüşlerimi bir hafif görme biçiminde algılanmış olabilir. Bunu kastetmedim, belirtmek istiyorum. Kuşkusuz Ulaş Kaya arkadaşımızın da belirttiği gibi bu bir ortaöğretim sorunu, saptamamız, gelen öğrenci arkadaşlarımızın bilgi düzeyi nedir? Maalesef tabii, bunu gönül arzu eder ki, orta öğretimde bunlar gerçekten tamamlanabilsin; ama, ülkenin imkanları şu anda buna herhalde elvermiyor; işte, orta öğretimdeki çeşitli etkenler, öğrenci arkadaşlarımızın arzu edilen lise düzeyine hazırlanmasına imkan veremiyor olabilir. Bu bakımdan üniversitelere düşen görev vardır, diyordum. Belki konuşmamda bunu çok fazla ayrıntılı söyleyemedim. Bu noksanı gidermek zorundadır üniversiteler. Eğer iyi eleman yetiştirmek istiyorlarsa, iyi meslek adamı yetiştirmek istiyorlarsa, bu noksanını mutlaka telafi etmek zorundadır. Bu da nasıl olur? Öğrenci arkadaşlarımıza ders programları içerisinde bu noksanlarını giderici tedbirler almak suretiyle, gerekirse yeni dersler eklemek suretiyle biz gidermek zorundayız, görev bize düşüyor diye belirtmek istemiştim.

İkinci bir nokta da; yabancı dil konusu, üniversite 18 yaşına gelmiş bir genç insana yabancı dil öğretmekte çok zorluk çeker; ancak, öğretimini yabancı dille yapıyorsa eğer bu şans var; ama, yabancı dille yapılmayan bir üniversitede öğretimin yabancı dille yapılmadığı bir üniversitede, öğrenci arkadaşlarımıza yabancı dil öğretmek mümkün değil. Bunun yeri orta öğretimdir. Gönülümüzün istediği bütün orta öğretim kurumlarında yabancı dil mutlaka öğretilmeli, ayırım yapılmaksızın, orta öğretimde, anadolu lisesi, şu, bu falan biçiminde değil, bütün öğretim kurum-

larında yabancı dilin gerçekten öğrenilebilecek düzeyde yapılmasını arzu etmekteyiz. Ancak, üniversite öğretimi sırasında da bunlara yeterli ağırlık verilmeli ve bütün 4 yıl boyunca öğretimin ingilizce eğitiminin sürdürülmesinden yanayım ve hakikaten mezun ettiğimiz bir genç arkadaşın bugün dış dünya ile ilgisini kurabilmek bakımından bu çok çok önemli. Mutlaka yabancı dilin bilinmesi lazım. Avrupa Topluluğuna girme özlemi içerisinde olduğumuz bugünlerde yabancı dil bilmeyen bir mühendisin, bu Avrupa ülkelerinde kontakt kurabilmesi, mesleğini icra edebilmesi düşünülemez. Artı, Avrupa Topluluğu içerisinde yer alabilmemiz yalnız bir yabancı dil meselesini bilmek değil, bugün Avrupa Mühendisliği diye gündeme gelen bütün Avrupa Ülkelerinde çalışmayı hedefleyen ortak nitelikleri bulunan bir mühendisin yetiştirilmesinde, programlarımız içerisinde düşünmek zorundayız. Avrupa Ülkeleri bugün bu konu üzerinde fikir yürütmekteler. 7 yıllık bir öğrenim içerisinde bir bölümünü teorik çalışmalara, bir bölümünü de uygulamaları çalışmalara ayırmak suretiyle her ülkenin, herhangi bir biriminde çalışabilecek bir mühendis tipini yaratma çabası içindeler. Bizler de mutlaka eğitim programlarımızda bunu hedeflemek zorundayız diye düşünmekteyim. Genç arkadaşlarımıza uyarıları için de ayrıca teşekkür ediyor, saygılar sunuyorum. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz.

Sayın Erkan, sıra sizde ekliyeceğiniz bir husus var mı?

Prof. Hüseyin ERKAN (S.Ü.)- Efendim, aslında zamanınızı almak istemiyordum da, Sayın Başkanın uyarısı ve isteği üzerine pedagoji konusunu dile getirmeyi düşündüm, istedim.

Aslında üniversitelerin büyük bir sorunu, orta öğretim için öğretmen yetiştiriyor, Milli Eğitim Bakanlığı; gerçekten daha iyi örgütlenmiş, düzenlenmiş. Pedagojiye ilişkin öğretim yöntemlerine, araçlarına ve disiplinine ilişkin birçok bilgileri; yetiştirdiği öğretmenlere aktarıyor, adaylara aktarıyor. Üniversiteye aldığımız elemanlarda biz eğitim, yöntem, araç vesairesine ilişkin hiç bir şey aramıyoruz ve biz ne öğrendikse, nasıl öğretmeyi biliyorsak; yanımıza aldığımız arkadaş üzerinde de, öyle sanıyorum. Bazen belki şu konularda kendini geliştir, falan, dediğim oluyor arkadaşlarıma; ama, öyle sanıyorum ki, zaten bir zorunluluk da yok. Genel olarak bu meselelere hiç yaklaşmıyoruz. Arkadaşımın dile getirmesinden memnun oldum. Üniversitenin büyük bir sorunu bu, bilemiyorum nasıl düzeltiriz ama, buna yaklaşmamız lazım. Elimizdeki hamur bu, tamam noksanlıklar var, bunları tamamlamaya çalışalım yada yeni teknolojiyi falan, filan; yeni araçları kullanalım ; ama, bir de öğretme yöntemini de bilelim, bilmek zorundayız. Bunun üzerinde de hiç fikir geliştirmedik, umarım uyarıcı olur, bundan sonraki kuşaklar için, bizler için, belki biraz daha yararlı öğretim yapma yollarını araştırma uyarısı getirir bu. Teşekkür ederim.

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Teşekkür ederiz Sayın Erkan. Sayın Ergin sizin ekleyeceğiniz hususlar.

Doç. M. Nuri ERGİN (S.Ü.)- Teşekkür ederim.

Kuşkusuz ekliyeceğim, açıklamak istediğim şeyler çok; fakat, biraz konuşacak olursam yine, başlarsın beni tırtıklamaya. "Fazla vakit alıyorsun" diye.

Önce ben mesleğimizin ismi üzerinde parmak basmak istiyorum.

Bu konuda benim bildirimim, ikinci kısmı bu konuda idi, vakit yokluğu nedeniyle hiç değinmeden bitirdim. Arkadaşlar biraz evvel bir, arkadaşımız da üniversite ile uygulama arasındaki terminoloji farklılığından söz etti. Caner Arkadaşımız olsa gerek, yanlış kaydetmedi isem. Arkadaşlar, Türkiye'de maalesef terminoloji karmaşıklığı mevcuttur. Bunu bizim mesleğimizde de hissetmemiz mümkün değildir, bir defa mesleğimizin adından başladı. Harita Mühendisliği, Harita Kadastro Mühendisliği derken, jeodezi fotogrametri mühendisliği oldu. Deminki, arzumu burada tekrarlayacağım; eğer, bildirilerimiz değişmeden olduğu gibi yayınlanır ise bu konudaki düşüncelerimi orada da görmek mümkündür. Özet olarak söyleyeyim, biz bir taraftan arapça, farsça kelimeleri kendi dilimizden temizlemeye çalışırken, diğer taraftan Batı'nın deyimlerini alma hevesini hala üzerimizden atamadık. Poligonasyon Tirioangulasyon, bilmem Pirezisyon, evet bunun doğruluk varken niye hassasiyeti attık da Pirezisyonu aldık. Mademki yabancı kelimeyi istemiyor idik; hassasiyeti attık, doğruluk dedik. Niye doğruluğu kullanmıyoruz da, pirezisyonu kullanıyoruz. İşte bu hevesten kurtulmadığımız sürece bu terminoloji karmaşıklığı devam eder. Elimizden geldiği kadar, kendi karınca kadarınca, bizlerinde uygulamadan eğitim öğretime geçmiş olmamızın da vermiş olduğu avantajdan yararlanarak, biz kendi öğrencilerimize elimizden geldiği kadar uygulamadaki deyimleri kullanmaya ve kullanırmaya çalışıyoruz ve dilerim ki, diğer meslek arkadaşlarımız da bu konuya ellerinden geldikleri kadar gayret ederler ve bu sakınca ortadan kalkar.

Mesleğimizin ismine gelince, ben bir fotogrametriği mühendisliği titrinin verilebileceği kadar bizde fotogrametri eğitim ve öğretiminin yapıldığı kanısında değilim. Neden bir fotogrametri mühendisliği söz konusu oluyor da, dengeleme mühendisliği söz konusu olmuyor. Bizim öğrencilerimiz, dengelemeyi ne kadar, hangi düzeyde görüyor iseler, fotogrametriği de o düzeyde görüyorlar. Zamanında neden haritanın peşine kadastro kelimesi eklendi. Bunu o zamanın, o çevreye yakın olanlar çok iyi bilirler. Bunun bir anlamı ve esprisi vardı, aradan 40 sene geçmiş olmasına rağmen henüz tamamen kaybolmuş sayılmasa da biz Kadastro kelimesinden de feragat edebiliriz; ama, Harita Mühendisliği deyimini mutlaka kullanmamız gerekir. Haritanın peşine ne Fotogrametri katma ihtiyacımız vardır, ne kadastroyu katma ihtiyacımız vardır. Evet bu biliyorsunuz Fotogrametri bir ölçü yöntemidir. Sadece harita üretimi için kullanılmıyor ki bunu. Tıp bile aldı fotogrametriyi, bütün teknik meslek branşları fotogrametriyi uyguluyor. Bu sebepten dolayı, harita ile birleştirilmesinin anlamı yok.

Özetle, bu konu ele alınmalı ve mesleğimizin gerçek ismi belirtilmelidir. Ölçme Mühendisi deyin, Harita Mühendisi deyin; ama, her biri dersi ayrı bir mühendislik branşı olarak görmemiz mümkün değildir. Haritanın peşine katmış olmak için evet, genç arkadaşlarımıza gerçekten teşekkür ederiz. Çoğumuz bundan 30 sene önce eğitim ve öğretilme yetişmiş kişileriz ve çocuğumuzda esasen yani, ben kendi çevrem için söylüyorum. Başlangıçtan itibaren akademik kariyere inkip etmiş kişiler değildir. pedagojik formasyonumuz eksik olabilir; fakat kendi an-

layışımıza göre en iyi şekilde yardımcı olabilecek şekilde dersleri anlatmaya çalışıyoruz. Deniyorki; Neden bize fırsat verilemiyor? Arkadaşlar, 1980 öncesi bizim haftalık ders sayımız, meslek derleri sayısı 30'du YÖK'den sonra bunu 26'ya indirmek zorunda. Yan dersler geldi, beden eğitimi geldi, müzik geldi. Bunların; ben şahsen bu yaştan sonrası için gereğine kani değilim, jimnastik hariç. Beden eğitimi öğrenci evde kendisi de yapar; ama, müzik kondu, bir süre; türkçe kondu, 20 yaşından sonra 25 yaşından sonra o Türkçe dersi sadece ziyandır, kayıptır o öğrenci için ve nitekim hiç bir şey öğrenemiyorlar. Bir dilekçeyi yazmaktan açizler. demin söylediğim gibi; benim sözüme lütfen genç kuşak arkadaşlarım yanlış anlamasınlar, onları ben hafif görmüyorum; fakat. Türkçe eksik olduğu için yabancı dil öğrenmiyor, bu mümkün değildir ana dilini bilmeyen yabancı dili öğrenemez, ana dilinin gramerini bilmeyen, yabancı dilin gramerini öğrenemez bu açık bir şeydir. yalnız eğitim öğretimdeki yani, bizdeki eksiklikten kaynaklanmıyor bu. Neden yüksek öğretime hazırlık sınıfı ile başlamıyor? Bunun eksikliğini biz de hissediyoruz öğrenciye bir seminer konusu veriyoruz, vermek için kıvranıp duruyoruz; hangi konuyu verelim? Öğrenci çünkü, yabancı kaynaklardan yararlanabilecek durumda değilki, arkadaşımız itiraf etti. Basit hesap makinelerinin kullanım talimatnamesini bile okuyup anlatmaktan bile aciz arkadaşlarımız. Bu ortam içerisinde biz nasıl daha ilerisini düşündürüz de öğrenciye biraz daha ilerisi için yükleniriz. Ne oluyor? Kabugumuza çekiliyoruz. ne bilirsek onu taktir ettiriyoruz, yazdırıyoruz. - Arkadaş sen bunu öğren, bundan sonrakini artık pratik hayattan öğren. Demek mecburiyetinde kalıyoruz. Yoksa bunun eksikliğini hissetmiyor değiliz. biz de isteriz öğrenciye önce bir bağ verelim, bir konu verelim; öğrenci hazırlansın, gelsin sınıfta tartışılın, sınıfta çözümü kendileri bulsun. Nerde bu zaman? ondört hafta dediğiniz nedir? 14 haftanın 3 haftası yıl içi sınavları ile geçti, kaldı 9 hafta bir iki hafta bayrama seyrana geliyor, neyi ne zaman öğreteceğimizi şaşıyoruz Kendinizi bizim yerimize koyun ona göre şey yapın. Şu halde bir diğer sıkıntımız da YÖK'ün öğretim kurumları için getirmiş olduğu örgütlenme sistemidir. Tabiri mazur görün, isterse yayınlansın. Bu derebeyciliği sistem kalkmadıkça eğitim öğretim kurumlarının gelişmesine imkan yoktur. Bütün yetkiyi tek kişide toplamak, gelen maddi imkanları da bu tek kişinin bölümüne, taksimine bırakmış olmak ve de onun altındaki hangi sınıf olursa olsun söz hakkının olmaması, bir bir zulümdür. Bu bir zulümdür. Birtek örnek vereyim: Bir arkadaşımız yıl içi sınavlarının ders saatlerine rastlamamasını rica eden bir dilekçe yazıyor, Dekanlığa. Dekanlıktan dikkat çekme cezası demiyor; sadece, önemle dikkatinizi çekerim, diyor. Yapılan şeye uymanız bakımından. Bu kişi benim. Rica ettim ve dedim ki, -birinci sınavları da yaptık- vakit yokluğu nedeniyle ama, ikinci-üçüncü sınavları hiç olmazsa ders saatleri dışına alın, derste vermem gereken şeyi verme imkanını kaybediyorum. Bana yazılı cevap geldi. Dedi ki; yapılan şeylere uymanız konusunda titiz davranmanız bakımından şey, önemle dikkatinizi çekerim. Bu bir dikkat çekme cezasıdır. Bunun üzerine ben hiç başka bir şey söylemedim ve o şekilde devam edip gidiyor. Böyle bir sistemde eğitim-öğretimden siz ne beklersiniz? Teşekkür ederim. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Biz teşekkür ederiz Sayın Ergin. Evet, son

konusmacı Sayın Haldun Özen. Buyurun Haldun Bey.

Dr. Haldun ÖZEN- Teşekkür ederim. Nuri Ergin'in son cümlelerini dinlerden birden anımsadım. Ben de öğrenciyim, Nuri Ergin bu masada bulunanların içinde benim hocam oldu, Yıldız'da okurken; doğrusu çok titiz, hiç bir yanlışı ve noksanlığı affetmeyen, ama, doğru-dürüst yapana da hakkını veren bir hoca idi. Hakkındaki son sözleri duymak doğrusu beni üzüntüye yöneltti. Sayın hocama böyle bir şeye layık olmadığını burada sizin huzurunuzda söylemek istiyorum. (Alkışlar)

Ayrıca da bazı konularda hiç görüş birliği içinde olmayız. O koşullar içinde gayet uygar bir ortamda ilişkilerimizin sürdüğünü de söylemeliyim.

Bir arkadaşım bir soru yöneltiyor. Yazılı olarak zahmet etti, getirdi. Mesleğimizin adı konusunda ne düşünüyorsunuz? diye soruyor. Konuşmamda, gelecek günlere bırakmamız konusunda bir söz söylemiştim. Şu anda somut bir önerim olmadığını Sayın Nail Güler'e ve size belirtmek istiyorum; çünkü, böyle bir konu ayrıntılı tartışılması gereken bir konu, sadece kelime, sözcük değil, içeriği konusundan da farklı görüşler olduğu ortaya çıkıyor. Nuri Beyin söyledikleri var, diğer arkadaşların söyledikleri var. Sanıyorum onun daha ileriki zamanlarda ve ayrıntılı bir çerçevede tartışılması gerekli; çünkü, üniversitelerdeki bölümlerin adlarından, odamızın adına kadar geniş bir çerçevede tartışılması gerekli; çünkü, üniversitelerdeki bölümlerin adlarından, farklı görüşlerin ortaya atılarak, bunların belki bir yerde birleştirilmesi uygun olur. Somut bir önerim olsa idi memnuniyetle söylerdim. O da yok. Teşekkür ederim.

Şimdi bir iki noktaya kısaca değineyim, uzadı. Ülkede demokrasi gerekiyor. Ülkede demokratik bir ortamın oluşması için hepimizin her kademede katkısını koymasına gerekiyor. Bu tür öneriler yapmak istiyorum. İkincisi, üniversitelerde akademik özgürlük gerekiyor. Akademik özgürlük derken, bir noktanın altını hep çiziyorum. Bunu da ta, 1933'lerden gelen bir yabancı uzmanın raporuna bağlantı yaparak, yapmak istiyorum.

"Akademik özgürlük" dendiği zaman o uzman da, ben de hem öğrencinin, hem öğretim üyesinin özgürlüğünü anlıyoruz. Ben buna çok değer veriyorum. Öğrencinin akademik özgürlüğü nedir? Öğrencinin akademik özgürlüğü, alacağı dersleri seçebilmesidir. Ders alacağı öğretim üyesini seçebilmesidir. Üniversite içinde yararlanacağı kaynakları seçebilmesidir. Üniversite içinde nasıl davranacağını, nasıl etkinliklere katılacağını seçebilmesidir, bunlar da özgür olmasıdır. Doğal olarak buna bağlantılı biçimde bir başka konu devreye geliyor; o da. Öğretimde pedagojik yaklaşımdır. Sayın arkadaşımızın vurguladığı gibi ve diğer arkadaşlarımız da tabii haklı olarak katıldılar.

Öğretimimizde yalnız bizim mesleğimizde değil, genel olarak üniversite öğretiminin çok büyük bir kesiminde pedagojik yaklaşım yoktur. Çünkü, bunun ne olduğunu bilmeyiz. Bunu netleştirmemiz gerekiyor sorunu çözebilmemiz için. Çünkü, hocalarımız nasıl gösterdiyse biz onlardan ne kadar algıladıysak, pedagojik yaklaşımımız odur veya kendimizi ne kadar yetiştirebildiysek, pedagojik yaklaşımımız odur. Böyle bir, bu yöntemde bir üniversite öğretimi sağlanamaz. Ezbercilik konusu; dersleri bizim sınıfta anlatmamız, öğrencilerimizin deftere yazması son-

ra, "Aman bu soruyu sorarım ha." dememiz ve onların öncelikle çalışılması, hep bunlar birbirine bağılı. Ülkedle demokrasi, üniversitede akademik özgürlük ve çalışmalarımızda pedagojik yaklaşım. Teşekkür ederim. (Alkışlar)

PANEL YÜRÜTÜCÜSÜ- Sayın Özen'e teşekkür ediyoruz.

Efendim, bugünkü panelimizde de sonuca ulaştık. Bana göre; burda ortaya çıkan sonuç: Hocalar dertli, öğrenci arkadaşlarımız dertli, genç kuşak dertli; elbet bu sorunlar giderek çözülecek. Sorunlar zaten bitmez. En azından sorunlar sergilendi bazı çözüm önerileri ortaya çıktı. Sanıyorum sonuç bildirgesini hazırlayan arkadaşlar buradaki panelde altı çizilen sorunları ve önerileri dile getirecekler.

Efendim, istemiyerek paneli kapatıyorum. İyi günler diliyorum. (Alkışlar) Teşekkür ederim.